

4346 19.099

A. M. N. MUSEUM
HIRLAP OSZTÁLY 4 lei

MAGYAR LÁMPA

Taxa postal
aprobării Dr.

conform
7.912/1934

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDA

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 1 (1443) szám * Péntek, 1937 január 1

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Új feladat, új erőpróba

Irta: Gyárfás Elemér

A szentestén bizonyára sok testvérem velem együtt megrendülve hallgatta a Szentatya karácsonyi szövegét.

A beszédnek komor, megható keretet adtak az aggasztó hírek a pápa egészségének megrendüléséről. Akiknek többször volt alkalmunk megcsókolni e nagy aggastyán áldástosztó kezét és sokszor olvastuk égető kérdéseinkről eligazító és irányító útmutatásait, kiérettük az el-elcsukló szavakból azt a halálos komolyságot, mellyel — valósággal az örökkévalóság küszöbéről — a láthatáron sötétlő új, nagy veszedelemre figyelmeztette a világ minden országában élő fiait.

Atyai szíve fájdalommal panaszkolta fel a spanyolországi véres eseményeket s rámutatott arra, hogy az „ellenséges ember“ újabb, minden eddiginél elszántabb és kíméletlenebb támadást készít elő Isten országa ellen. Ezuttal nem egyházfegyelmi és szervezeti kérdésekről van szó, nem biblia-értelmezésekről, még csak az isteneszme eltérő felfogásáról sem, hanem a harc egyenesen Isten ellen irányul, az Ő trónját akarják ledönteni e földön s az emberek szívében s ezzel együtt barbár-módra elpusztítani készülnek mindazt, amit a kereszténység két ezredéven át megalkotott, felhalmozott és nagyra nevelt.

A pogány római császárok véres keresztényüldözéseinek leküzdése óta a katolikus egyház négyezer ment át nagy megpróbáltatásokon. A keleti egyházszakadás, az izlam európai előtörése, a nyugati hitszakadás s a francia forradalomban kirobbanó felvilágosult liberalizmus tépték és rázták meg testét a századok folyamán s támasztottak olyan viharokat, melyek próbára tették az erőshittieket is.

Az a vihar azonban, mely most Moszkva felül indul, nemcsak a katolicizmust, nemcsak az egész kereszténységet, hanem minden istenhitet s az ezen felépült egész kulturát is, hihetetlen elvakultsággal és sátnai kegyetlenséggel akarja szétzúzni. Érthető, ha megrendült a Szentatya lelke, mikor a szemmel látható spanyolországi borzalmak hatása alatt arra a rettenetes veszélyre gondolt, mellyel ez az irányzat az egész földkerekség kereszténységét fenyegeti.

Mi, ardeali katolikusok, ezzel az áramlattal szemben ugyanugy előretolt bástyája vagyunk most is az anyaszentegyháznak, miut a multban, a történelem előző nagy erőpróbáinak idején.

A keleti egyházszakadások északon Lengyelország és keleten Trassylánia volt a katolikus egyház két szélső végvára. Anjou Nagy Lajos megkísérelte továbbvinni a határt kelet s főként délfelé, de csak átmeneti sikerei voltak. E bástyán belül azonban izmos katolikus kultúra termett e földön, melyről ma is beszélnek régi köveink.

Ebbe a bástyába ütközött bele az izlam előtörése is. A nagy Hunyadiak érdeme, hogy az első rohamok el nem árasztották ezt a földet s később a politikai bölcsesség terelte el felőlünk a fő támadási irányt.

A nyugati hitszakadás még keményebb próbára tette nálunk a katolicizmust. Másfél-századig pástör nélkül élt a szétvert nyáj, melyből csak a ciucsomolui Mária palástja alá húzó székelység maradt meg érintetlen ép-ségben. Őseink azonban a püspökség helyébe „státust“, elszéledt, megfogyatkozott papjaik helyébe „licentiatusokat“ állítottak s e nehéz időkben kifejtett hitvédő buzgóságukról a vatikáni levéltár most feltárt foliánsai is beszédes dokumentumokat szolgáltatnak.

A XVIII. századvegi eszméáramlatok nálunk is sok buzgóságot elfagyasztottak s különösen a jezsuitarend eltörése okozott fájdalommas megtorpanást, de mindez lényegében nem akadályozta azt a rekonstruáló munkát, melynek eredményeképpen ma már az itteni magyarság jó felerésze, háromnegyedmiliós tömegben nemcsak névleg vallja magát katolikusnak, de vállaira is vette — épp úgy mint az önálló fejedelemség pástörnélküli korában — a katolikus gondolat érvényesítésének, előbbrevitelének és megvédelmezésének nagy feladatát.

Ez a kezdeményező és irányító katolikus aktivitás nem volt járatlan út számunkra. Hogy egyebet ne említsünk, tavalyi Apó-ünnepélyünk újabb értékes adatokkal igazolta, hogy az itteni románság jórészenek a katolikus egyházzal való unióját milyen áldozatkész buzgósággal s fajttestvéreik ellen-rzésén és gunyján felülemelkedő katolikus bátorsággal mozdították elő és támogatták őseink.

Sok és nehéz küzdelmeink voltak tehát a századok folyamán, de történelmi multunk miatt nem kell szegyenkeznünk, sőt e sikerrel megívott harcokból és erősekkü helytállásokból biztositást meríthetünk a jelen feladataink méltó betöltésére is.

Mostani megnehezedett helyzetünkben is igyekeztünk a ránk bízott kulturális értékeket megvédeni s erőnkhez képest öregbíteni.

A dicsekvés mindig jogosult ellenszenvet kelt s a mai idők különösképpen alkalmatlanok arra, hogy kivívott sikerekkel büszkélkedjünk, ami irigységet s az elért eredményeket veszélyeztető s munkánkat megbénító ellenérzéseket ébresztene.

Szerénységünk és hallgatásunk azonban nem mehet odáig, hogy számunkat, szerveztségünket, hithűségünket, népünk javát felkaroló céltudatos, nehéz, munkánkat bárki által eljelenékteleníteni, lebecsülni, ajtó mögé szorítani engedhessük. A miénk az a hely, melyen állunk; a miénk az a munkatér, melyet verej-

téssel megdolgoztunk; a mieink azok az erdmények, melyeket a katolicizmus nagy céljaiért való küzdelemben a mi szavunkkal, tollunkkal, karunkkal kivívtunk.

S hogy mindez nem lekiicsinyelhető, arra álljon itt ezúttal csak két döntő bizonyság.

Egyik dokumentumunk az a könyv, röpirat és cikksorozat, mely Onisifor Ghibu tollából másfélévtized alatt megjelent. A barát nem őszinte, mert szeret s ezért kímél minket, de az ellenfél könyörtelenül lerántja ró-lunk a leplet. Ezért tanulhatunk mindig sokkal többet az ellenfél támadásából, mint barátaink dicséretéből.

Ha valaha bárki is kétségbevonná, Ghibu Onisifor könyvei mindig beszédes bizonyítékai lesznek annak, hogy ezen a földön mi, trassylvániai magyar katolikusok, öntudatos, erőteljes, hitvédő munkát végeztünk és végzünk ma is.

Második dokumentumunk az a tíz katolikus nagygyűlés, melyekkel ismét csak mi igyekeztünk ébrentartani és fejleszteni ezen a földön a katolikus gondolatot s amelyek közül a legutolsó nagygyűlés igazán tiszteletet parancsoló megnyilatkozása volt mindnyájunk igazi érdekeit szolgáló, alkotó, önzetlen, áldozatos s eredményekben is testet öltött munkánknak.

Dicsekvés nélkül mondhatjuk ezért, hogy él bennünk is az a katolikus lelkelet, mellyel őseink az évszázadok folyamán megküzdöttek a rájuk zúduló megpróbáltatásokkal s amiként ők bástyákat és várfalakat emeltek a betörő pogány hordákkal szemben, ugyanúgy igyekeztünk mi is kiépíteni és megerősíteni azokat az intézményeket és szervezeteket, melyek zajtalan, önfeláldozó munkával dolgoznak Isten országáért.

A Szentatya által megjelölt új feladat nem talál tehát készületlenül. Az istentagadó, templom-gyújtogató, a kereszténység kulturális kincseit szétromboló s a keresztény lelket megfojtó irányzat már ma sem szólhat szét minket védtelenül.

Kiéreztük a Szentatya szavaiból, hogy nemcsak új feladatok, de egyben új és nehéz megpróbáltatások előtt állunk. Vállalnunk kell ebből is az oroszlánrészt, amint a legnehezebb rész jutott nekünk a letúnt évszázadok folyamán is.

Azzal az elhatározott szándékkal kell belépünk az új esztendőbe, hogy semmi sem lesz terhes és nehéz, mikor arról van szó, hogy épen megőrizhessük utódainknak a legnagyobb népfenntartó erőt: szent katolikus hitünket s azzal a tudattal, hogy ebben a küzdelemben is lesznek sebesültek, rokkantak, sőt talán hősi halottak, de végül ebben is ugyanaz a Krisztus fog diadalmaskodni, aki meggyőzte a világot!

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR
Hirlepek — folyóiratok
1937. évi 4. sz. 5395. sz.

A burgosi kormány kinevezte külügyi képviselőit a német és olasz államok területére

A spanyolországi nemzetközi dandár elégedetlen a vörös hadvezetőséggel

Avilából jelentik: A burgosi kormány **Pedro Garcia** meghatalmazott minisztert bízta meg azzal, hogy az olasz kormánytól képviselje **Franco** kormányát. Németországi ügyvivővé **Luis Alvarez** nagykövetségi titkárt nevezték ki. Kijelölték továbbá a genfi, hamburgi, frankfurti, münchbergi és triezsi főkonzulokat is.

Toledóból jelentik: A kormánycsapatok köréből származó hírek szerint a nemzetközi dandár külföldi katonáit rendkívül elkeserítette az a tény, hogy a vörös haderő újból és újból eredménytelen támadásba küldi a nemzetközi dandárt. A dandár eddig már több ezer embert veszített.

**MADRID KENYÉR NÉLKÜL,
VALENCIA ISTEN NÉLKÜL.**

Madridi jelentés szerint szerdán este ismét felszólították a főváros lakosságát Madrid elhagyására, mert a rendelkezésre álló élelmiszer mennyiséget a harcoló katonaság számára foglalják le.

Valenciai jelentés szerint a valenciai kormány kényszerítette a tisztviselőket, hogy valamennyien csatlakozzanak az istentelenc szövetségéhez.

**A VÖRÖS KORMÁNY A 18—45 ÉV
KÖZÖTTIEKET ALTALÁNOS MOZGÓSÍTÁS
ÁLA AKARJA VENNII.**

Párizsból jelentik: Az *Agence Radio* jelentése szerint Madridban elterjedt az a hír, hogy a népfőnöki-kormány általános mozgósítást akar elrendelni. A mozgósítás a vörös csapatok hatalma alatti területen a 18—45 év közöttieket fogja hadbaszólítani. A vörös kormány eddig már több ízben kísérelt meg ilyen általános mozgósítást, de ezeknek sohase volt kellő eredménye.

**AZ AMERIKAI KÜLÜGYMINISZTERIUM
MENTEGETŐZIK A BILBAOBA IRÁNYULÓ
REPÜLŐGÉPSZALLÍTÁSOK MIATT.**

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok külügyminisztériuma közölte párizsi,

londoni, római, berlini, moszkvai és valenciai képviselével, hogy nem állott törvényes hatáskörében a Bilbaoba való repülőgépszállítók eltiltása. Az engedélykérő gyáros a kormány minden felvilágosítása ellenére ragaszkodott ahhoz, hogy törvényes tilalom híján a szállításra joga legyen. A külügyminisztérium sajnálja, hogy egy amerikai állampolgár ilyen szerencsétlen vállalkozásba kezdett, mely ellenkezik a benemavatkozás elvével.

Pittman szenátor kijelentette, hogy a semlegeségi póttervezetvényt január 6-án kerül a kongresszus elé.

A török és görög kormány előkészítette a Balkán-szövetség új értekezletét

Február 15-ikén lesz az értekezlet. — Antonescu román külügyminiszter Ankarába utazik

Athénből jelentik: **Rüsdü Arras**, török külügyminiszter Athénben folytatott tárgyalásairól a következő hivatalos jelentést adták ki: — A török külügyminiszter a görög ál-

lamférfiakkal az őszinte barátság szellemében megvitatta mindazokat a kérdéseket, melyek a két szövetséges és baráti államot, valamint a Balkánt érdeklik. Szükségesnek ítélték, hogy a Balkán-szövetség államai között továbbra is szoros barátsági viszonyt kell tartani. **Rüsdü** és **Metaxas** meglegegedéssel állapították meg a felfogások és nézetek teljes azonosságát.

A Balkán-államok eredetileg február 5-re tervezett tanácskozását 15-ére halasztották el. Ez időközben lesz esedékes **Antonescu** román külügyminiszternek Ankarába való utazása. A román külügyminiszter azután **Rüsdü**vel együtt fog Athénbe, a Balkán-szövetség értekezletére megérkezni.

Kühár Flóris:

**Bacslangok, sicak,
kupalák** Ara 40 leí és portó.

Tanulmányok és utijegyzetek.

Kapható könyvosztályunkban.

A bundabélés

Irta: Fazekas Sándor

Az idő rányomta a bélyegét a völgyben épült erdőházra. Az ugynevezett összkomfort sok kívánnivalót hagyott hátra. A ház előtt egy patak kitarlóan és makacsul csacsogott, ki tudja mióta. Felfogott minden neszt, ami elég baj, mert az erdőben egy jelentéktelennek látszó nesz is gyakran fontos esemény előhírnöke. Már annak, aki tud olvasni a természet ábécéjében. A ház tulsó oldalánál kezdődött az erdő. Egyelőre azonban csak az erdő elővédje: kökény, galagonya és kecskerágó bokrok szörvevénye, amely fokozatosan olvadt át egy fiatal erdőbe. Kifűnő enyhely rókának, vadmacskának, nyestnek és egyéb nem igaz uton járó erdei lakosnak.

A suarwaldi óra tizenkettőt kakukolt. Az ebéd pontosan az asztalon volt. Az erdőben ritkán fordulnak elő gátlások a hagyományos szokások betartásában. Időhöz kötött hivataloskodás, korzó, trics-traccs csak a távolban kéklenek. Nincsenek a pontatlanságra.

A csigaleves tyúkhusal valami felséges volt. Az erdőszegéd éppen másodszor készült szedni, mikor kint a baromfi állomány éktelen ricsajt csapott. Az erdőszegéd felugrott, mert ezt az emberfajtát a jó Isten azért teremtette, hogy minden bajnál első legyen; ő utána nem marad se kicsi, se nagy. Az erdőszegéd azonban visszanyomta a helyére.

— Ebédeljünk csak. Bizonyosan valami oly csapott rájuk. Misi majd elintézi.

Misi egy viharedzett kendermagos kakas volt. Egyik közbiztonsági közeg a ház körül. Már csirkekorában megtanulta, hogyan kell védelmet keresni bokrok alatt, ha a magasban egy kis fekete pont kering, amelyből rendszeren sas, vagy kánya szokott kialakulni. Később arra is rájött, hogy a madárvilág futóbetyárjait héja, ölyv, vér-

cse, — miként kell megtépní. Ma már odáig haladt a harcászati tudományokban, hogy rossz kedvében néha a vizslát is megkergette.

Ebédután az erdőszegéd és az erdőszegéd kintek az ámbitusra, elszívni egy pipa dohányt, mert a szabadban csak a pipa ér valamit. A cigaretták csak annyit ér, mint a langyos sör. Közben megállapították, hogy a Kilitóhegy is pipál, tehát három napon belül az idő megváltozik.

Zsuzsika — az erdőszegéd leánya — állomány egyeztetést tartott a baromfiak között; de sehogysem akart összeegyeztetni a tényleges állomány a nyilvántartással. Kétszer-háromszor meg kellett ismételní, míg végre kétséget kizáróan sikerült megállapítani, hogy egy jérce hiányzik. És éppen a **Zsuzsika** kedvence a búbos hiányzik!

Zsuzsika keserves ábrába kezdett.

Misi elébe állott és az ő kakasnyelvével próbálta megmagyarázni a helyzetet. Persze eredménytelenül. Hogy milyen nehéz felfogásu ez a **Zsuzsika!**

— **Hess**, te utálatos — riogatta **Zsuzsika** — te vagy az oka.

— Ugyan, érdemes egy csirkét úgy siratni, — próbálta az erdőszegéd tompítani a fájdalmát.

— Mit ért maga ahhoz — szipogott **Zsuzsika**.

— Hátha nem is vészett el. Majd előjön — jegyezte meg az erdőszegéd.

Ezzel a csirkeügy a férfiak részéről ad acta tétetett. Ellenben szóba kerültek a közelgő vadászatok, amikor a gróf úr is lejön. Sőt külföldi vendégek is lesznek, akik között egy kisebb kaliberű maharadzsa is lesz, — ha igaz. Egyelőre nem égetős a dolog; addig még van idő. Az erdőszegéd pedig fogta a puskáját és a két tácskával kiment az erdőbe. **Zsuzsika**, meg a mamája tovább találgatták a búbos jérce ismeretlen sorsát.

Másnap délben paszulyleves dísznocsulókkal került az asztalra. Eppen a csülökszopogatással

voltak elfoglalva, mikor megint éktelen sívalkodás támadt a baromfiak között. Node, ennek már fele sem tréfa. Mindenki kirohant. A csülkök féligszopott állapotban maradtak és így várták az idők jobbra fordulását. Kint nagy volt a riadalom. A kutyák rohamkés állapotban szimatoltak a levegőbe, de a kavargó szél miatt nem tudtak szimatot fogni. Misi kétségbeesve kiabált; a nyakán még most is felborzolva állottak a tollak a rémülettől. Mit szépsítük a dolgot, bizony megint hiányzott egy jérce. A kendermagos. A **Zsuzsika** második számú kedvence. Ennyi csapás egy fiatal lányra!

— **Róka** — mondta az erdőszegéd.

— Ugy látszik jól jár az órája, mert pontosan tudja, mikor van dél — jegyezte meg az erdőszegéd.

Az ebéd már nem felett olyan jól, mint ahogy indult. **Zsuzsika** persze megint sírt. Majd a következő különös kérdést intézte az erdőszegédhez:

— Mondja **Hajek** úr, miért nem lett maga pék?

— Én? Pék? — csudálkozott az erdőszegéd.

— Igen. A maga kötelessége volna kúpusztítani a rókákat.

— Szegény fejem. Tegnap Misi volt a búbos, ma pedig én.

— Igaz is, — erősködött **Zsuzsika**.

Az erdőszegéd valami lelkiismeretfurdalás felét érzett:

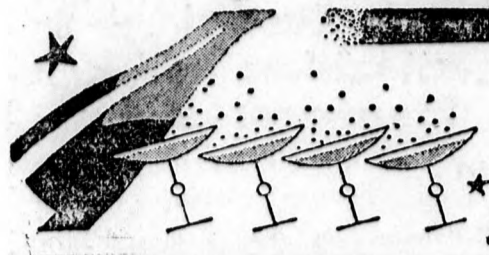
— **Szent Hubertusra** ígérem magának **Zsuzsika**, hogy abból a rókából nemsokára bélés lesz a maga bundácskájába. Jó lesz így?

A **Zsuzsika** könnyein átszivárványlott az öröm. Régi vágya volt már egy rókabéléses bundácska.

— És mikor lövi le? — kérdezte jó adag előlegezett örömmel.

— Ahogy puskavégre kapom.

Az erdőszegéd ebédideje tizenkettőtől egy,

ÜNNEPÉLYEKEN A JÓKEDV — FORRÁSA!

MOTT

PEZSGÓ ÉS
BOROK

Javulás állott be XI. Pius pápa egészségi állapotában

Vatikánvárosból jelentik: A Szentatya állapotában szerdán javulás állott be. Megnyílt az egyik megdagadt vizér s ezzel a vérkeringési zavarok enyhültek. A Szentatya fájdalmi is alábbhagytak. Ha a javulás még néhány napig így folytatódik, az orvosok megengedik, hogy a pápa felkeljen beteggyábjából és karoszkékében töltsön naponként néhány órát.

Szombaton közvetteszik az angol-olasz tengeri egyezményt

Londonból jelentik: Az Ewening Standard jelentése szerint az angol-olasz földközi-tengeri jegyzőkönyvet szombaton teszik közzé. A közzététel először Rómában történik meg.

Igazán szép, igazán olcsó
ajándék

Jézus neked élek!

című legkedveltebb gyermekimakönyv
ára olcsóbb lett, csak 32 lei. :- Igen
szép és csinos, egészségvonkötés,
arany nyomással. Minden 10 pél-
dány után egy ingyen példány!

Kapható

Beszerezhető kiadóhivatalkán.

Órára helyeztetett át, mert feltizenkettőtől egyik mindennap a pontosan ebédlő rókat leste. A róka azonban nem jött. Azaz, hogy kétizben mégis csak próbálkozott; de vagy a szemével, vagy az orrával mindig idejekorán észrevette a ráeselkedő halált. Ilyenkor nesztelenül visszafordult és gyors ütemben elkocogott. Mert akármilyen jó is az a csirkehus, de ezt a kockázatot már nem éri meg. Tapasztalt öreg úr lehetett és kitűnő életköltségbe járt. Később végképpen fel is hagyott az erdészlak körüli próbálkozásokkal. Alkalmasságot ismert a közmondást, hogy addig jár a róka a kútra míg egyszer eltűnik.

Az erdészszegédnek már az idegeire ment a dolog.

— Mi lesz már azzal a bundabéléssel? — csipkelődött Zsuzska.

— Meg lesz Zsuzska, meg lesz.

— Nem szeretném, ha nagyon viseltes lenne.

— A mostani gazdájának elsőbbségi joga van hozzá s nem szívesen mond le róla.

Az erdészszegéd tisztában volt vele, hogy a les ennél az ügynél már túlhaladott álláspontra. Meddő hiábavaló. Valami mást kell kitalálni. Bement a városba és estefelé két kövér heringgel tért vissza. Azokat fagygyuban kísütötte. Majd papírosba göngyöltette, zsebertette és kiment az erdőbe. A kutyákat visszaparancsolta, mert a kifundált sötét terv végrehajtásánál egyáltalán nem volt szükség kutyaszegédkezésre.

Jócskán bent járt az erdőben, mikor a zsebéből elővette a sült heringeket. Spárgával össze kötötte őket és huzni kezdte magaután a földön.

— Na vörös kaftános, most könyörödj egy kis nátháért, hogy ne érezd meg a földönhuzott sült hering szagát, mert mondom neked, hogy ráfizetsz!

Ilyen módon jókora területet bejárt az erdészszegéd. Gondosan ügyelve arra, hogy minden rókagyanus erdőrészt utba essék. Késő este fá-

A király újévi üdvözlője a hadsereghez

Bucurestiből jelentik: Ófélége a király december 31-iki kelettel a hadsereghez, haditengerészethez és légi-haderőkhöz a következő napiparancsot intézte:

— Szárazföldi hadseregem, haditengerészetem és légi-hadseregem katonái!

— Az újév alkalmából első gondolatomban felétek, hadseregem parancsnokai, tisztjai és katonái felé száll és lelke mélyéből fakadó legmelegebb üdvözlőmet küldöm hozzátok. Napról-napra, amint egyre több alkalmam nyílik látni azokat, akiknek szent kötelességük megvédeni a határokat és a trónt, nagy öröm

tölti el a szívemet, látva a fokozatos haladást.

— Büszke példákat találhattok a nemzet történetében. Rájuk tekintetek fel, hogy bármely pillanatban eleget tegyetek kötelességeiteknek. Habozás nélkül eleget téve a katonai erényeknek, amelyek a hit, a fegyelem, az adozatkészség és a bajtársiasság, — mindenki hivatása magaslatán fog állni.

— Abban a meggyőződésben, hogy mindannyian ezt a szép utat fogjátok követni, kívánok néktek boldog újévet.

II. KAROLY.

Élénk újesztendő a belpolitikában

A miniszterelnök legutóbbi kihallgatása nyomán ismét fölvetődött a nemzeti koncentrációs kormányalakulás eszméje. Nagyérdekességű cáfolat a kormány tévhíves lapjában

Bucuresti. Saját tudósítás. Mint tegnapi számunkban jelentettük, Tatarescu miniszterelnök szerdán délelőtt kihallgatáson jelent meg a királynál. Ugyancsak tegnapi jelentésünk szerint, a kihallgatásról csak rövid közlést adtak a sajtónak, mely szerint a resitai tárgyalásokról és az újévi ünnepek sorrendjéről tett a kormányelnök előterjesztéseket.

A főváros politikai köreiben mégis élénk feltűnést keltett és sok beszédre adott alkalmat a kihallgatás híre. Ugyanis a kihallgatást kapcsolatba hozták a kormánypart hivatalos lapjának, a Viitorul-nak egy közleményével.

Ez a közlemény utal arra, hogy néhány lap tudósítást hozott a miniszterelnöknek a resitai találkozó után Timisoaran mondott nyilatkozatairól. A tudósítások szerint a kormányelnök azt is mondta volna, hogy a mostani kormány „nem távozik a hatalomból egykönnyen.” Az ilyen közlésekre célozva írja a Viitorul:

— Felhatalmazásunk van annak kijelentésére, hogy Tatarescu Gh. úr ez alkalomból nem tett semmi olyan nyilatkozatot, mely akár a külpolitikával, akár a belpolitikával vonatkozásban lehetne.

A politikai körök e felhatalos közlésből is úgy látják, hogy a helyzet változások felé hajlik. Bizonyos mérvű állhatatossággal terjed az a hír, hogy a parlamenti időszak lejárt előtt a belpolitikai viszonyokra való tekintettel biztosítani kívánják az erős kormányzatot, s annak folytonosságát. Beszélnek olyan nemzeti koncentrációról, amelynek élén Jorga, vagy Mironescu, vagy Vajda állana.

A KIRÁLY ÚJÉVI BESZÉDE TISZTÁZZA A HELYZETET

Bucuresti. Saját tudósítás. Újév első napján Tatarescu vezetésével az egész kormány megjelenik az uralkodónál, hogy kifejezze jókívánságait. A király az üdvözlésre beszédben fog válaszolni, melynek politikai tekintetben is irányító jelentősége fog lenni.

Vezető politikai körökben nagy érdeklődéssel várják ezt a beszédet, amelyről azt hiszik, hogy teljes mértékben tisztázni fogja a kormány helyzetét. Az utóbbi időben ugyanis mind erősebben tartja magát az a hír, hogy a kormány a költségvetés letárgyalása után le fog mondani.

Megyesi Schwartz Antal dr.

Az isteni kegyelem Anyja

„Elmékedések Szűz Mária kegyelmi életéről.”

Ara 90 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál

Pillérek

(S. I.) — A népek élete éppen úgy a maga törvényein nyugszik, mint a templomok a pillérek. E törvények fölött éberem őröknek a népek. A kezdetleges törzsek életében a közvélemény egyszerűen eltiporja azokat, kik e törvények ellen vétének. A magasabb társadalmak bíróságokra bízják e legfőbb törvények biztonságát, a büntetések azonban nem kevésbé szigorúak. Ahol közös népi élet van, ott meg kell lenniük e tartó törvényeknek, mert ahol nincsenek meg, ott nincsen és nem is lehet nép.

Nemzetiségi életünknek is megvannak a maga alaptörvényei. Ezen a valóságban nem változtat az, hogy ezek a törvények népünk igen nagy részének öntudatában még nem kaptak illő helyet. Ezek a törvények nemcsak megvannak, hanem jól-rosszul működnek is. Tizenhét év óta irányítják életünket, sokszor anélkül, hogy tudnók. Ha öntudatosak válnak bennünk, ez az irányítás sokkal hatásosabb és biztosabb lesz.

Ezekről a törvényekről szól Bethlen György gróf karácsonyi cikke, mely egyszerűre több itteni napilapban látott napvilágot. A Magyar Párt elnöke nagy szolgálatot tesz, mert ünnepi megszólalásaival e törvények kiemelkedését, megismerését és elismerését mozditja elő. A közvélemény hívatása lesz, hogy megtartásukon éppen úgy őrökadjék, mint a leggyorsabb vad népek őröknek a magukén.

Az elnök karácsonyi cikke a *Nemzeti Kötelesség*-ről szól. A nemzeti sajtó hívatása, hogy ezt a szót átvegye és tovább vigye, mindegyik lap a maga olvasóinak táborába. A törvények uralma csak akkor teljes, ha mindenki ismeri értelmüket és céljaikat. Mi szívesen és könnyen vállalkozhatunk arra, hogy a szavaknak tiszta és önkéntes szárnyakul odaadjuk e lapok újságpapírját. Amiket mond, igazságul és törvényekül ismerjük el. Hirdetjük eddig és hirdetjük meggyőződéssel ezután is.

Különösen két megállapítás kapta meg erősen figyelmünket. Két megállapítás, melyet minél mélyebben bele kell vésnünk öntudatunkba, ha nemzetiségi állapotunkban, kisebbségi helyzetünkben eredményeket akarunk elérni.

„Azt állítom, hogy a Magyar Párt csak nevében politikai párt — írja cikkében Bethlen György. — Valódi rendeltetése és célja, hogy a romániai magyar nemzeti kisebbség egyetemet és annak tagjait illető jogokat és mindennemű érdekeket képviselje, védje és fejlessze. Ez alapon azt mondhatom, hogy — az erre az esetre korlátozott értelemben — a romániai magyar kisebbség szuverenitásának letéteményese...”

Világos és határozott, amellet korszéri szavak. Arról már rengeteg szó esett, hogy a Magyar Párt nem párt, hanem nemzeti keret. Ugyanannyiszor azonban vitatták is ezt a tételt. Voltak, akik ezt nyíltan meggették, mások ravaszabban csak azáltal, hogy a nyilván-

nosság előtt egyenrangú helyet adtak a Magyar Párt mellett mindenféle kétes összetételű és még kétesebb célzatu alakulatoknak. A gondolat azonban lappangva mindig jelen volt. Elismerték ezt a különböző „reformcsoportok” és párti „ellenzék-alakulatok”, már a nevükkel is. A tudományos tana, az ideológiai jelszava azonban e tételnek csodálatosképpen mindmáig nem alakult eléggé ki.

A kisebbségi jogrendszerek papiros hegyei ezt a jogi és bölcséleti kérdést mély és hideg árnyékban tartották. A jogtudósok nem foglalkoztak a kérdéssel, mert erről még semmiféle jogtétel nem szólt. A szociológusokat túlságosan lekötik a nagy társadalmi világrendszerek problémái akármilyen messze vannak tőlünk. A törvény azonban élt és alakult, mint hajdan a történelemelőtti időkben: a nép száján, a mindennapi böcsködésekben, az ellenfeleinek bukásában, az erről gyűlölő tapasztalatokban. Bethlen György cikkének e néhány szava most előhúzza a sötétből az elhanyagolt, árva gyermeket és a gondjainkra bízta. A közvélemény tanítóinak és reformálónak hívatása, hogy embert neveljenek magunknak belőle.

Nép vagyunk, az nem kétséges. Ha nép vagyunk, akkor van akaratunk is: ezt az akaratot a jogbölcsélet nyelvén szuverenitásnak hívják. Ennek tehát meg kell lennie bennünk, tekintet nélkül arra, hogy számos ponton jogi korlátai vannak. Ha pedig megvan, szüksége van egységes szervre, mely azt kifejezésre juttassa ott, ahol ennek ma nincsen jogi vagy egyéb akadálya. Ez a szerv nem lehet más, mint a Magyar Párt, mert sehohol sincs olyan alakulat, mely e nemzetvédelmi szervezetünk mellett még csak szóba jöhetne. Ezzel a magyar nemzeti kisebbség politikai egysége szinte fizikai jellegű, csaknem természeti tulajdonságokat kap, melyekről minden egyéb érvelés leperog.

Ez a tétel nem pusztán elmélet, hanem az élet alapja. Csak innen elindulva lehet elképzelni, hogy lehessen valahol valami erő, mely céltudatosan és következetesen „védje, képviselje és fejlessze a romániai magyar nemzeti kisebbség egyetemet és annak tagjait megillető jogokat és érdekeket...” A gondolatból lesz az erő, mely ezt a munkát megindítja és tovább viszi. A gondolatot tehát ki kell bontani, szilárd tanná kell formálni. Ez a mi feladatunk. A sajtóé.

„... Nagy és súlyos történelmi feladatunk megoldására minden gazdasági és szellemi erőnket egyesítenünk kell fegyelmezetten az összmagyarság érdekében...” — ez a második mondat, mely kisebbségi törvényt emel ki a sok mindennapi szóból és beszédből s azt figyelmünk középpontjába állítja.

Egyesíteni kell minden szellemi erőnk: nincsen tehát helye semmiféle olyan szellemi csatangolásnak, mely ezt az egyesítést rontja. Válságok idején sehohol semmiféle társadalomban nem bízzák az egyesek tetszésére szellemi vállalkozásaiknak irányait. Aki ezt nem érzí át s nem e szerint cselekszik, már ezzel is bizonyágot tesz arról, hogy nem érez egyet a közösséggel. Nincsen tehát reá semmi szükség.

Egyesíteni kell azonban minden gazdasági erőnk is: erről a törvényről már hányféle változatban írtunk e hasábkon s örömmel állapítjuk meg, hogy nem eredménytelenül. Mindenfelől érkeznek hírek, hogy olvasóink nagy táborában mozgalmak indultak, eredmények születtek meg, melyekhez valamivel mi is hozzájárultunk. Nagy segítség, ha ezt a törvényt most a Magyar Párt elnöke ünnepi szövegében megerősíti.

E törvények betartásának ma egyetlen öre és végrehajtója van: az éber és öntudatos nemzeti közvélemény. A közvéleménynek nevelője és fejlesztője pedig a sajtó. Mi szívesen teljesítjük ezt a kötelességünket és nagy örömünk telik abban, ha arra ilyen kitünő alkalom kínálkozik, mint ez a mostani.

Évvégi statisztikát adtak ki Magyarországon

Egy év alatt 53 ezerrel szaporodott a lakosság

Budapestről jelentik: A most lezáruló évről szerdán közzétett statisztika szerint ez az év az elmúlt esztendőkhöz képest erősen javuló irányzatú volt. Az idén mintegy 53 ezer fővel emelkedett a lakosság száma. Ezzel Magyarország népessége az év végéig körülbelül 9 millió 34 ezer főre szaporodott. Gazdasági szempontból is javult a helyzet. Emelkedett a munkás létszám és javult a munkásság keresete, úgyhogy egyes ágazatokban már határozott munkáshiány volt észlelhető. A mezőgazdasági termelés eredménye is meglehetősen jó volt. Növekedett a közlekedési eszközök teljesítményét mutató szám. Emelkedett a külkereskedelem és a belső forgalom is.

Amit minden nyugdíjasnak tudnia kell

Az oradeai rendőrség közzétett felhívása, — a nyugdíjasok újévi, életbenléte igazoló bizonyítványok beszerzése tárgyában ígalomba hozta a nyugdíjas társadalmat. Az utasítások, a technikai kivétel módokat nyitva hagyta, s ezeknek tisztázása végett felkerestük a rendőrség illetékes szerveit, akikkel a tapasztalatok figyelembevételével a következő és mindenkre kötelező eljárást szegyeztük le:

Miután a múltban nagy volt a torlódás, ez alkalommal abc sorrendben, a lapokban is közzétett napokon nyújtandók be a kérvények. S miután a múltban illetéktelen egyének nem egyszer megszarolták a nyugdíjasokat kérvények írásával, stb., ez alkalommal külön e célra nyomtatott kérvénylapok állanak a nyugdíjasok rendelkezésére a központi rendőrség I. emelet 12. sz. szobájában, ahol a kérvények benyújtandók.

A részletes eljárás a következő:

1. Minden nyugdíjas a vezetékneve szerinti megállapított s lapokban már közölt napon utoljára kiváltott bejelentéssel és nyugdíjkönyvvel jelentkezik az I. emelet 12. sz. szobájában. Ott kérvénylapot kaphat, amelyet aláír s ráragaszt 8 és 1 lei bélyeget. A szolgálatot teljesítő rendőrtisztviselő a kérvényt a bejelentő s nyugdíjkönyvet átvizsgálja, mely után a nyugdíjas az így rendben levő kérvényt beviszi az iktatóba, I. em. 1. sz. szobába, ahol beadja, számot kap róla, melyet megőriz.

2. A harmadik napon (a jelentkezés napján is beleszámítva), minden külön írás nélkül jelenkezik a lakása szerinti illetékes kapitányságnál. Magával viszi: 1. a kapott iktató számot, 2. állampolgársági bizonyítványt, 3. nyugdíjkönyvét s 4. a nevelési járulékra igényt tartó özvegyek gyermekeik születési anyakönyvi kivonatát. A kerületi kapitány legyzikönyvet vesz fel, amelyet a központi kapitánysághoz terjeszt vissza.

3. A kérvénybenyújtástól számított nyolcadik napon (vagyis, aki hétfőn nyújtotta be kérvényét, a rákövetkező hétfőn, stb.) az iktatószámmal jelentkezik a központi rendőrség I. em. 14. sz. szobájában, ahol a bizonyítvány, amelyre 14 és 2 lei bélyeg ragasztandó, készen várja.

Megemlítjük még, hogy a minden rendőrséghez benyújtott kérvényre kötelező 40 leles sürgősségi bélyeg alól való felmentést a nyugdíjasok egyesülete kérelmezte, s reméljük a kérvény döntést. Ezt a rendszert a rendőrség a tapasztalatok alapján a nyugdíj egyesületek vezetőivel karöltve vezette így be, hogy a nyugdíjasok nagy táborát a fölösleges kapkodásoktól, torlódásoktól és esetleges megszarolásoktól megóvja. Ez a rendelkezés vonatkozik minden rendű nyugdíjasra, hadiakra is, s miután ezeknek száma ötezer körül, a ekkora tömeget lebonyolítani csak a legnagyobb rend és fegyelem szem előtt tartása mellett lehet, úgy a rendőrség, mint a nyugdíjas egyesületek arra kéri a nyugdíjasokat, hogy a fenti utasításokhoz szigorúan alkalmazkodni sziveskedjenek. (v. l.)

Katona Jenő:

Az aszfalt apostola

Egy nagy életnek, helyesebben szólva egy nagy életprogramnak rajza Sonnenstein, Berlin híres apostoláé. Az ez-ház szociális arcának apológiája ez a könyv.

Ára 40 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunknál

Négy fontos,

Önt érdeklő könyv!

Ludtalg, bokasüllyedés és egyéb láb-fájdalmak megelőzése és gyógyítása 65 lei

Visszeres láb, a visszértágulat megelőzése és gyógyítása 57 lei

A reumás bajok házi kezelése 90 lei

Ischiás és derékfájás (Hexenschuss, Lumbago) megelőzése és gyógyítása 65 lei

E négy — laikusok számára rendkívül fontos és nagyjelentőségű — mű szerzője Engländer Árpád dr. szakorvos

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Diplomáciai birkózás a spanyol háborúba való beavatkozás kérdésében

Az olaszok az önkéntesek küldésének megakadályozásán kívül még egyéb rendszabályokat is szükségesnek tartanak. — Az oroszok a spanyol nemzetiek ellen akarják kiélezni a benemavatózói intézkedéseket

Rómából jelentik: Az olasz válasz a benemavatózói jegyzékre — illetékes hely közlése szerint — sem a csütörtöki, sem a pénteki nap folyamán nem várható. Az olasz felfogás az, hogy az önkéntesek küldésének megakadályozása csak egyik pontja a megoldandó kérdéseknek. Csak akkor lehet eredményes a benemavatózás megvalósítása, ha az teljes.

FELTÉTELEKET SZAB A SZOVJETKORMÁNY

Moszkvából jelentik: A szovjetkormány közölte, hogy milyen feltételek mellett hajlandó csatlakozni a Spanyolországba történő önkéntesszállítmányok megszüntetésére irányuló egyezményhez. Közlése elején a szovjetkormány megismétli más kormányok ellen irányuló vádaskodásait, majd kommunista szelvényben vázolja a spanyol eseményeket és csak azután sorolja fel tulajdonképpeni feltételeit. Eszerint a szovjetkormány szükségesnek tartja, hogy az egyezményben résztvevők

jelenték ki, hogy hatóságok rendszabályokat léptetnek életbe az egyezmény végrehajtásának ellenőrzésére és ezeket a rendszabályokat mennél előbb elhatározzák, még pedig a spanyol nemzetiek megkérdezése nélkül.

Ezenkívül a résztvevők vállaljanak erkölcsi kötelezettséget, hogy az ellenőrzés életbeléptetéséig az úgynevezett önkéntesek érkezését a helyszínen levő hivatalos és nem hivatalos szervekkel felügyelet alatt tartják s ha önkéntesek érkeznek, azt azonnal közhírré teszik. Szükségesnek tartja továbbá a szovjetkormány, hogy az egyezményt mihamarabb kössék meg, nehogy időközben még nagyszámú önkéntest lehessen Spanyolországba küldeni.

PERPIGNAN VÁROSBAN HATÓSÁGI TÁMOGATÁSSAL FOLYIK A KATONATOBORZÁS A SPANYOL VÖRÖSEK RÉSZÉRE

Párizsból jelentik: Ismertettük az *Intransigent* munkatársának, *Jean d'Esme*-nek tudósítását, mely a franciaországi önkéntestoborzással foglalkozik.

A lap most ismét hosszú tudósításban ismerteti milyen állapotok vannak és milyen üzemek folynak Perpignan, francia határvárosban. A lap szerint a városban egészen nyíltan és leplezetlenül folyik az önkéntesek toborzása és a fegyvercsempészség. A barcelonai anarchisták önkéntestoborzó és fegyverbeszerző különítményt küldtek Perpignanba és ez a különítmény egy katonakórházban, a város közepén üttette fel irodáját, a francia hatóságok tudtával és támogatásával. Az önkénteseket elindulásukig Perpignan városa éllemez. Az újságíró saját szemével látta, hogy az önkénteseket a francia parlament egyik baloldali tagja kísérte el a határállomásra és eszközölte ki, hogy a határőrség átengedje. Perpignanban egymást érik a barcelonai rendszámú vöröszászlós gépkocsik.

MARSEILLEBEN FELROBBANT EGY HADIANYAGGAL TERHELT HAJÓSZÁLLÍTMÁNY

Marseilleből jelentik: A *Ciudad de Barcelona* nevű spanyol gőzös Marseillebe érkezett, hogy a valenciai spanyol kormány megrendelésére különböző hadianyagokat vigyen. Az elszállítandó árukat szerdán kezdték berakni. A szállítmányhoz tartozott egy kis tehérgépkocsi is, amely, mielőtt berakták volna, felrobbant és elégett. A rendőrség föltevésé

az, hogy jobboldali merényletről van szó, akik ílymódon is tüntetni akartak a valenciai kormány ellen.

A FEHÉR ÉS VÖRÖS SPANYOLORSZÁG KÖZÖTT TILOS A KERESKEDELEM

Burgosból jelentik: *Franco* kormányának hivatalos lapja rendeletet közöl, melynek értelmében tilos mindennemű bel- és külkereskedelem olyan mezőgazdasági és ipari termé-

A „Königsberg” német cirkáló ultimátumot küldött a baszk kormányhoz

A „Palos” hajóról visszatartott rakományt és utast követeli

Párizsból jelentik: Az itteni spanyol nagykövetség közli, hogy miután a *Palos* hajó a hadianyagból álló rakomány és a fedélzetén volt spanyol utas nélkül ismét utnak indult, *Aguirre*, a baszk kormány elnöke a *Königsberg* cirkáló parancsnokától a német birodalmi kormány nevében ultimátum jellegű üzenetet kapott. Eszerint a *Palos*-t a parttól 23 mérföldnyire tartóztatták fel, tehát a baszk kormánynak kötelessége visszaadni a lefoglalt árut és szabadon bocsátani a spanyol utast. Tagadó válasz esetén a baszk kormány viselni fogja a következményeket.

A baszk kormány elnöke válaszában kijelentette, hogy a hajót — a jelen volt angol torpedózúzó tanúsága szerint — a spanyol

nyekkel, amelyek a vörös kormánycsapatok birtokában levő spanyol területekről származnak. A rendelet áthágását hazaárulásnak tekintik s akit ilyen cselekményen rajtakapnak, vagyonekobzással sújtják, ha a bíróság a cselekményt megállapította. A rendelkezés alá eső áruk viszonteladása is büntetendő.

GYÁSZOS VÉGÜ NYOMOZÁS A MADRIDI BELGA KÖVET ELTÜNT FIA UTÁN

Brüsszelből jelentik: A madridi belga követ, báró *Borchgrave* fia néhány nap előtt Madridban eltűnt. Miután a belga követ hiába sürgette fia felkutatását, *Spaak*, belga külügyminiszter szerdán személyesen megjelent a brüsszeli spanyol követségen. Ott az ügyvivő előtt hangoztatta, hogy nagy aggodalommal tölti el a fiatalember eltűnési híre és haldéktalanul vizsgálatot kér az ügyben. Határozott formában ragaszkodott ahhoz is, hogy a madridi belga követ személyesen is résztvehessen a nyomozásban. Az ügyvivő közölte a külügyminiszterrel, hogy a fiatal fiu meghalt és a valenciai kormány nevében részvétét fejezte ki a belga kormánynak.

partvidéken tartóztatták fel. A szállítmány lefoglalása tehát a nemzetközi joggal teljes összhangban van, mert — a baszk kormány szerint — határozottan hadicsempészetről van szó. Ugyanis a rakomány között bizonyos mennyiségű celluloid volt, amely elő is volt készítve ágyulövedékek gyártására. Ezenkívül 11 teljes tábori rádió- és telefonberendezés is volt a gőzösön.

A *Königsberg* cirkáló reggel 9 órakor igazolta a baszk kormány rádiótávíratának vételét. A német kormány természetesen ezek után további lépéseket fog tenni, mert az ügyet a maga részéről nem tekinti ezzel befejezettnak. A *Königsberg* cirkáló egyelőre még mindig a kikötőben marad.

Barátsági szerződés Jugoszlávia és Bulgária között

Kölcsönös határbiztosítást és a Balkánon kívüli más állammal való összetűzés esetén jóindulatú semlegességet biztosítanak egymásnak. — A román kormány is értesítést kapott a szerződés létrejveteléről

Belgrádból jelentik: Az utóbbi napokban hírek terjedtek el arról, hogy Jugoszlávia és Bulgária között barátsági szerződés jött létre. Szerdán már hivatalos körökben is elis-

merték, hogy hosszabb ideje tárgyalások folytak a Jugoszlávia és Bulgária közötti köteendő barátsági szerződés ügyében. A tárgyalások most már annyira előrehaladtak, hogy rövidesen sor kerül az aláírásra. A szerződés alapelveit *Stojadinovics* jugoszláv miniszterelnök novemberi szófiai látogatásakor állapították meg. Hír szerint a szerződésben kölcsönösen biztosítják a fennálló határokat és megállapítják, hogy a két állam egymást politikai és diplomáciai támogatásban részesíti. A szerződés kiköti a jóindulatú semlegességet olyan összetűzés esetén, amelybe valamely állam egy Balkánon kívüleső hatalommal kerülne.

A tárgyalásokról elsősorban a török kormányt értesítették. Ez azonnal hozzájárulását adta. De értesítették a tárgyalásokról a Balkánszövetség többi tagját és a kisantant másik két államát is.

A belgrádi lapok szerint *Stojadinovics* a karácsonyi vadászat alkalmával számolt be *Tatarescunak* a tárgyalásokról. Hír szerint Bulgária nem mond le békemódosítási követelményeiről és nem tesz ígéretet arra sem, hogy csatlakozik a Balkánszövetséghez. Jugoszláv illetékes körök kijelentik, hogy a szerződés nem irányul senki ellen és nem árt a Balkánszövetségnek, csupán a Bulgáriával való meggyőzés a célja. Ezzel a szerződéssel végérvényesen megszűnt a két állam közötti ellenséges érzés és a szerződés jelentékenyen megerősíti Jugoszlávia hatalmi helyzetét a Balkánon.

MA ÉN IS

Schmoll-Pasta
VAL VAGYOK KIFÉNYESITVE

A kétszázéves „Metamorphosis Transsylvaniae”

Ismerteti: Péter János dr

(Befejező közlemény.)

Nem kevésbé érdekes, amit írónk a régi erdélyiek társadalmi életéről — ő úgy mondja nyájasságáról — és utazásáról megörökítendőnek tart. Az ő idejében a barátkozás már pipa és portubákos pixis mellett folyt, holott gyermekkorában a dohányzást csak kocsisok, lovászok, darabontok folytatták, ezek is ritkán, hanem inkább gyakorolták a hajdúk, a fejedelem németjei, pecér s efféle népek. 1687 előtt Ardealban annyira vendégszeretők voltak az emberek, hogy pénzköltés nélkül keresztül lehetett rajta utazni. Ha szegény atyafiához vagy becsületes nemes emberhez szállott az utas, az olyan szíves szeretettel látta, hogy örömben talán az lelkét is kitette volna. Az atyafiak elementek egymáshoz, egy-két hétig elültek egymásnál s a vendégek, mikor elbúcsúztak, kivált az asszonyok, így siránkoztak: „Jaj édes nénem, asszony, édes öcsém, asszony megbocsásson kegyelmed, még nem is beszélgethetünk egymással!” Aprószentek napja, a farsáng ideje, húsvét másodnapja különleges alkalmak voltak a jó kedv habzására és a csapongó öröm kifejezésére. Farsáng idején, kivált a székelységen, ahogy Apor kiemeli, az atyafiak valamelyik atyafiához gyűltek s onnan ilyen tréfás üzeneteket küldtek valamely más kiszemelt atyafiához vagy ismerőshöz: „Most az emberség megindult és az embertelenséget felkeresi s ahol megtalálja, emberségre tanítja”. Ha valamely ház huzalkodott a megtiszteltetés elől, azzal nem gondoltak, vagy akart, vagy nem, jól kellett főzteni s a gazdának csak jó kedvet kellett mutatni. „Ezen kívül tizen, tizenketten az atyafiak és nemesek egy számban beültenek, zekében, harisnyában öltöztenek, az szán előtt hat ökör volt, közöttük két-három cseber bor, úgy ittak s úgy jártak egymáshoz, csuklyát nyomtak az nyakokban, botot a kezekben, feles cigány hegedűsök, dudások az számban, kiáltásokkal, muzsika-szóval, úgy jártak az tartományt”. Még sok ilyen derűs részletet láthatjuk a Metamorphosisban a régi úri életnek. Ezeknek adva át magukat néhány tova futó órára, feledték a háborús zavarok, menekülések, rabság szenvedéseit, mikor a nyugodtabb idők-kínálta időtöléseket megengedhették maguknak. Nagyon szerették a tréfát. Ahol tréfás fő- vagy nemesembert tudtak, azt meghívták, jól megvendégelték s mennél nagyobb tréfát követelt el, annál jobb kedvre derítette a társaságot.

De ha olykor-olykor zajosabb, féktelenebb volt a mulatozás, azért az közérkölcösiség szigorúbb és vallásos érzület hatása alatt a tisztesség általános volt. Káromkodást nem lehetett hallani. A bizonyos szót sem mondták sokan a fő- és nemesasszonyok, hanem állításuk igazságát ily kifejezésekkel erősítették: Én ugyan nem, elhagyja kegyelmed, úgy vagyom, nincs különben, igazán mondom. Most pedig férfi, asszony, leány szótiben mondja az adtát, teremtettét, az ördög szánkazzék az szegény lelke-den stb. Bizonyításnál szemérem nélkül szaporán elmondják: Isten engem úgy segéljen, s „úgy esküsznek, mint akármely nyíri pajkos katonának”. „Azért is nincsen Isten áldása országunkon, s nem várhatunk utolsó veszedelménél egyebet magunkra”. A szegényt felakasztják egy három forintos marháért, de azt, ki Isten ellen káromkodik, csak nevetik s bűnét hallgatással türik.

De mellözve sok minden egyebet, halljunk csak egyet-mást Aportól a vallási viszonyokról. A magánemberek között a vallás miatt nem volt egyenetlenség, akár katolikus, akár kálvinista, akár unitárius, hacsak emberséges ember volt, egyaránt szerették egymást, együtt vigadtak. Sőt a házafeltek között sem volt a vallás miatt nehézség. Apor István felesége pl. kálvinista volt, de közöttük visszavonás a vallás miatt nem merült fel. Azonban az ország törvényei sokféle megszorítást tartalmaztak a katolikus vallás ellen. A katolikus püspököknek tilos volt Ardealba bejönni; képzelhetni, hogy emiatt a katolikus hívek vezetése, oktatása mekkora hátramaradást szenvedett. A papi pályára készülők a szerzeteseknél végeztek némi tanulmányokat, s őket aztán a bacáu lengyel minorita püspök szentelte föl. Hogy külföldi főiskolát is végez-hessenek egyesek, arra csak hat alapítvány volt, ezek közül négyet XIII. Gergely Pápa, kétet Pázmány Péter létesített. Később a nagyszombati Veres-kollégiumhoz és a Sz. Albert-szemináriumhoz is tettek alapítványokat hitükért lángoló ardeali katolikusok, így Clujon a klerikusok szemináriumához is.

De előzőleg a jezsuiták csak Monostoron működtek, az iskolától az alapítványokat elvetették, törvényt szabtak arra, hogy a katolikusok a retorikánál tovább ne tanítsanak, a katolikus gyermekek külföldi iskolába tanulni ne mehes-senek. Csak Oradea elvesztése után mehet-tek be a jezsuiták Cluj városába, de ott csak nagy inség és nyomorúság között végez-hették feladatukat. Több községben és Odor-heiun istenszolgálatra addig nem volt szabad harangozni, míg elébb a kálvinisták nem harangoztak. Két kolostornál több nem lehetett, ezek közül az egyik a sumuleui, a másik a michazi volt. Ezeknek a szerzetesei mentek ide-oda prédikálni, s bizony a más vallású faluk-ban, hacsak átutazóban voltak is, sokszor volt csúfolásban részük. Ezekben a korábbi időkben egyes kálvinista fejedelmek és fejedelmnek nagy buzgalommal gyakorolták a térítést; ki-vált Apaffy Mihály felesége. Voltak türelmet-lenség nyomai a városi polgárok között is a valláskülönbség miatt. Apor Péter könyve ilyen esetként sorolja fel, hogy a „kézdivásárhelyi vargák is, mikor katolikus processió kereszt-zászlóval akart volna menni városokra, által nem bocsátották. Hanem az sokszor említett gróf Apor István bevívén és fundálván az mi-norita barátokat Vásárhely mellé az Kantában, az 1693. esztendőben, a nagyszombati academiá-ban akarván menni, hogy atyámfiaitól elbúcsú-zzam, jöttem vala bé Clujról Treiscaune-ra és magam az torjai zászlós keresztprocessióval menvém, én vivém be legelsőbben az processiót Sz. Háromság vasárnapján és azután sok szép isteni szolgálatok, ájtatosságok vadnak az Kan-tában azon minorita szent Ferenc szerzetinél”. Így tehát elmúlt a korábbi türelmetlenség.

A Metamorphosis nemcsak értékes emlékirat, hanem a főúri és nemesi osztály XVII. szá-zadi társadalmi életének szemléletes, sok derű-vel fűszerezett rajza. Itt-ott sok humorral, ide-gen szavakkal népies etimológiával kiforgatott értelmével és kigúnyolásával fűszerezi előadá-sát írónk. Majd érdekes epizódokat sző be, ame-lyek a regényíróknak is anyagot szolgáltatnak. A régiak életének rajzába a mai olvasó is szí-vesen belefeledkezik.

Milyen nevezetes évfordulók lesznek 1937-ben?

Minden esztendőnek meg vannak a maga érdekes évfordulói. Az elkövetkező 1937-es év különösen gazdag centennáriumban, amelyeket röviden az alábbiakban közlünk:

1137-től 1180-ig uralkodott VII. Lajos francia király.

1237-ben Batu mongol khán elfoglalta Bolgariát. Ugyanebben az esztendőben november 27-én legyőzték a milánóiakat Cortenovanál.

1337 március 31-én királlyá koronázták Székesfehérvárott Zsigmondot.

1437-ben kezdi meg uralkodását IV. Eugen pápa. Ebben az évben atteszik a zsinatot Ferrarába. 1437-től 39-ig uralkodott Habsburgi Albert. 1437 december 9-én meghalt Znaimban Zsigmond király. Ugyanebben az esztendőben alapítja Olaszországban az első nyilvános könyvtárt Firenzeben, Niccolò. Ebből fejlődött ki 1441-ben a külön palotában elhelyezett Laurentiana.

1537-ben Katzianer csatát veszít a törökök ellen Eszékénél.

1637 március 19-én halt meg Pázmány Péter. — Augusztus 16-án halt meg Shakespeare kortársa és életroja Benjamin Jonson Ben. 1637-től 1657-ig uralkodott III. Ferdinánd német császár. 1637-ben kísérletek történtek az anglikán vallás Skóciában való elterjesztésére.

1687 április 25-én halt meg Kájoni János bibliafordító.

1737-ben született Galvani.

1787 december 15-én halt meg Glück, a híres zeneköltő és ebben az évben január 6-án született Irinyi János, a gyufa feltalálója.

1837-ben: Németalföldön eltörlik a szicíliai autonómiát. — Boeriát köztársasággá kiáltják ki. — Miklós orosz cár segélyt ajánl a bécsi udvarnak a magyarországi mozgalmak ellen. — Visszafordult ki a porosz kormány és a katolikus egyház között, az 1830-iki vallási törvény miatt. Megkoronázzák Viktóriát Anglia királynőjévé. 1837 február 15-én született Jensen Vilmos német regényíró és ugyancsak száz év előtt született Jensen Adolf német dalszerző. 1837. március 1-én született Georg Ebers német író, egyptológus. Ebben az évben május 31-én született Ernest Daudet regényíró, Daudet Alfonz testvére. 1837 augusztus 21-én nyitották meg országos ünnepek között a budapesti Nemzeti Színházat. 1837-ben született Carnegie Andreas, a híres milliárdos. 1837 június 29-én született Carp Péter. — Száz év előtt alapították a sibiui Magyar Polgári Egylet könyvtárát 6000 kötet könyvvel és a Tasnadi Kaszinó könyvtárát 800 kötet könyvvel. 1837. október 27-én született Tisza Domokos 1837 december 24-én született Erzsébet magyar királyné. — és ez év december 27-én született Kúun Géza gróf orientalista.

1887-ben, ötven év előtt választották Bulgária fejedelmévé Koburg Ferdinándot. 1887 június 2-án halt meg Margaréta Bülöv írónő, aki még akart menteni egy örvénybe került fűrdő nőt s maga fult a vízbe.

Harminc év előtt, 1907 szeptember 4-én halt meg Grieg, a hírneves zeneszerző, a Peer Gynt zenéjének szerzője.

1917-ben halt meg Ferenczy Károly festőművész: Zeppelin, a kormányozható léghajó feltalálóját: 1917-ben kötötték a Breszlitovszki békét és ebben az évben tört ki az oroszországi forradalom.

15 év előtt, 1922-ben, február 6-án lépett a pápai trónra XI. Pius. (h.)

Az osztrák ejtőernyő-ugrók jelvénye.

A repülőgépekből ejtőernyővel való ugrás nem minden veszély nélkül való „sportját” világszerte egyre többen művelik. Az osztrák ejtőernyőugrók már külön jelvényt is viselnek, azonkívül viselik a magasan szálló repülőgépekből való kiugrás veszélyes következményeit is

HARMONIUMOK templomi, iskola, énekkari és házi használatra meglepő hangtömörség, pontos, tartos, egyszersmind tetszetős kivitel.

ORGONÁK a legtökéletesebb és legművészebb kivitelben

WEGENSTEIN L. FIAI
orgona és harmoniumgyár

Timișoara III. Bul. Mihai Viteazul 30.

Jutányos árak! Alapított 1888. Ajánlat díjmentesen!

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetési irodák helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 600, fél évre 300, negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.

Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Cluj, Piata Unirii 13.

Készítőknek nem ösztönöljük és nem adunk vissza.
Csekk válaszlevegőre magánlevelekre válaszolunk.

Ujévi köszöntés

*

A világ nagy békétlenségében és háborgásban, amelynek egyre sürűbben felakadó vér- és tűzözone már-már összecsapással fenyegeti a világot — minden nagyobb megrázkódtatás nélkül múlt el a mi fejünk felett az Ó-estendő... Az elmúlt esztendő hétköznapjainak esernyi gondját, baját eltemetve, adjunk most hálát az Uristennek, hogy a nagy megpróbáltatásoktól megóvott bennünket s az isteni gondviselésbe, az emberi józanságra, becsületteltségbe vetett hitünkkel, boldogabb és emberibb jövőnk reményében köszöntjük az új esztendőt, amely a jobb sorsra érdemes európai polgár békéjében és jólétében minden bizonnyal a mi békénket és jólétünket is meg fogja hozni.

1937.

Vajjon mit rejt a friss, nyomdafesték szagu kalendárium elkövetkezendő 365 napja — kérdezzük a pillanat varázsának ihletett ünnepi lázában — amikor felüljük a naptár első lapját...

Egy bizonyos. Nem véletlenek szeszélyes játéka alakítja napjaink és sorsunk eseményeit.

Az isteni gondviselés s a forszellemből, a kivételes egyénekből fakadó emberi elhatározások és cselekedetek összefüggése szabja meg a történelem útját. Amikor a fekete és piros színekben tündöklő vidám szilveszteri hangulatban meghuzzuk a sivalkódó „szerencsemalac” kunkori farkát s az operett-keményseprő és egyéb szilveszteri figurák és szokások jegyében boldog új évet kívánunk egymásnak, a végtelen idő iramának e nevezetes pillanatában — akkor is ez jusson eszünkbe, erre gondoljunk akkor is.

A boldog új esztendőért mi is felelősek vagyunk egy kicsit, magunkkal és embertársainkkal szemben!

A felelősségérzésnek ebben a tudatában köszöntünk most az 1937 évet, kevesebb pezsgővel, kevesebb mámmorral, több emberi józansággal, felelősségérzéssel és a boldog új esztendőbe vetett szilárd hittel és bizalommal!

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Enyhe légáramlás, sok köd és zuzmara várható. A hideg csökken.

ÜNNEPI ISTENTISZTELETEK ORADEÁN Ó-ÉV ESTÉJÉN ÉS UJ-ÉVKOR. A székesegyházban: Ó-év estéjén 6 órakor hálaadó ájtatosságot tart dr. Lestyán Endre prélátuskanonok. Január 1-én egész nap szentségimádás. Dél előtt 10 órakor főpapi szentmisét és szentbeszédet mond Molnár Kálmán püspöki helynök. Este 6 órakor befejező ájtatosság. Szentbeszédet mond Imrik S. Zoltán prélátuskanonok. — **A barátok templomában:** Ó-év estéjén fél 7 órakor hálaadó istentisztelet, szentségimádás. Éjfél 12 óráig szentségimádás. Január 1-én: A szentmisék a vasárnapi sorrendben. Délután nem lesz ájtatosság. **A Szent László templomban:** Ó-év estéjén 7 órakor hálaadó istentisztelet, szentségimádás. Éjfél 12 óráig szentségimádás. — **Venétian:** Ó-év estéjén 6 órakor szentbeszéd és hálaadó istentisztelet. Szentségimádás. Január 1-én a rendes vasárnapi sorrend. — **A kapucinusok templomában:** Ó-év délutánján 4 órakor szentbeszéd és hálaadó istentisztelet. Január 1-én az istentiszteletek rendes vasárnapi sorrendje.

Lapunk legközelebbi száma, tekintettel az újév ünnepére, szombaton, a rendes időben jelenik meg.

Zürichi zárlat. Párizs 20.32 fél, London 21.37, Newyork 435.12, Brüsszel 73.35, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 238.40, Berlin 175, Bécs — schilling 78.75, Prága 15.22 fél, Varsó 82.20, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Lapunk hűséges olvasóinak és barátainak szíveskedjenek rendezni. Lapunkon kívánunk az Ur Isten kegyelmében bővelkedő új esztendő. A következő napokon lapunk példányainkhoz pénzesutalványt fogunk mellékelni. Kérjük Igen tisztelt Előfizetőinket, hogy újévi előfizetésüket annak felhasználásával szíveskedjenek rendezni.

ORVOSI HIR. Dr. Erdős Zoltánt, az oradeai Tüdőszanatórium gégeorvosát, a Tüdővész Ellen Védekező Egyesület igazgató választmányja eddigi szolgálatainak elismerésül rendelő főorvossá nevezte ki.

Vízkereszt ünnepére való tekintettel, Salardon a hetivásárt, szerda helyett, kedden, január 3-án, tartják meg.

AZ EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM SZIGORU FELHÍVÁSA A GYÓGYSZERÉSZKEHEZ. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi minisztérium felhívja a gyógyszer-tulajdonosok figyelmét arra, hogy semmilyen gyógyszer nem hozhatnák forgalomba, amelyen nincsen feltüntetve annak az ára. A miniszteri felhívás közli, hogy a detail-ár nem lehet több, mint az angró-ár plus 30 százalék, amelyben már beleértendő a kötelező bélyeg ára is. Az egészségügyi minisztérium felhívást intézett az összes ellenőrző hatóságokhoz, hogy a fenti rendelkezést a legszigorúbban vizsgálják felül.

Oradea időközi bizottsága a vasárnap délelőtti matiné ellen. Oradea. Saját tud. Csütörtökön délelőtt Fodor Péter alpolgármester elnöklése alatt tartott ülést a város időközi bizottsága. A gazdasági ügyosztály bejelentette Botezal György a strandvendéglő bérletjének kérést, amelyben 33 ezer lei hátralékos bérösszeg engedését kéri. A strandon felépített cukrászdáért, amely a város tulajdonába megy át, — s amelynek felépítése 48 ezer leibe került — 40 ezer leit követel. A tanács elutasította a szerződés három évi meghosszabbítását, de Bocca tanácsos előterjesztésére 20 ezer lei kártérítést ajánlott fel a cukrászda épületéért. Botezatunak 8 nap alatt kell a javaslat felett döntenie. A látványossági illetékek tárgyalásánál Popovici tanácsos ismét felszólalt a vasár- és ünnepnap matiné előadások rendezése ellen, amelyek elvonják a fiatalságot a templomból. Bocca tanácsos a filmek erkölcsi tartalma ellen emelt kifogást. Fodor alpolgármester kijelentette, hogy 11 ora előtt semmiféle matinéelőadásra nem adnak ki engedélyt. A tárgysorozat lezárása után Fodor Péter emelkedett szólásra. Újév napján — kezdte — ősi, de kedves szokás, hogy mindenkinek jót kívánunk. Mi is megragadjuk az alkalmat, hogy hódolatunkat és jókívánatainkat a tolmácsoljuk az Uralkodónak, Tataracu miniszterelnöknek, Inculet helyettes miniszterelnöknek, Juca belügyminiszternek és Benteoiu belügyi államtitkárnak, valamint Moşoiu Tiberiunak, helyi szervezetünk nagyrabecsült elnökének. Ezután felolvasta Inculet táviratát, amelyben köszöntötte az időközi bizottságot és a város tisztviselői karát. Most pedig — folytatta Fodor — részéről és az egész tanács nevében boldog újévet kívánok a tisztviselőknek. Fodor alpolgármester szavaira a tisztviselők nevében Popescu, a pénzügyi ügyosztály főnöke válaszolt néhány keresetlen szóval. Majd Bocca tanácsos a sajtó képviselőinek fejezte ki az időközi bizottság jókívánatait.

Vakmerő rablótámadás és Óktrályságban. Craiovából jelentik: Csütörtökre virradó éjjel vakmerő rablótámadás történt Ieresti községben. Több tagból álló álarcos rablóbanda betört Urziceanu pap lakására és agyba-főbe verték a szerencsétlen embert, akitől 62 ezer lei készpénz, számos ékszert és egy félmillió lei értékű állampapír is elraboltak. A csendőrség erélyes nyomozást vezetett be.

KRANE—IJJAS :

*

A véres csillag

(Regény)

Ara 110 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál.

Január 5-én temetik el Frigyes (Theocet) Magyaróvárról jelentik: Habsburg Frigyes főherceg temetése január 5-én lesz Magyaróváron. A holttestet csütörtökön bebalzsamozták és felravatalozták. Állandó díszőrség áll a ravatal mellett. Az egyik napon Albrecht főherceg is részt vesz a díszőrségben. A temetésen az egyházi szertartást Seródi Jusztinián Magyarország biboros hercegprimása fogja vezetni. Miklós osztrák szövetségi elnök táviratban fejezte ki részvétét Albrecht főhercegnek.

Üldözés közben agyonlőtték az autósbanditák egyik tagját. Bucurestiből jelentik: A bucuresti állambiztonsági hivatal közgei szerdai filmbe illő körülmények között elfogták annak az autósbandának tagjait, akik az utóbbi hetekben több mint 20 támadást követtek el főleg sofőrök ellen. A banda egyik tagját, bizonyos Gogu Teofil egy sofőr, a banda egyik áldozata felismerte. Gogu letartóztatták. Bevallotta, hogy Marin Panu alias Oancea nevű 19 éves fiatalember bandájának tagja. Panut sikerült is néhány nappal ezelőtt körülmények között a rendőrök elől. Ma értesültek a hatóságok hogy Panu Andronacha külvárosban tartózkodik. Gogu fedezetként magukkal vevé, a rendőrök, behatoltak Panu házába, akit álmában leptek meg és fogták el. Vele együtt letartóztatták vadházastársát, Polixena Petrescut is, valamint Ion Fers 16 éves bűntársukat is. A rendőrségen azután kiderült a banda működési terve. Polixena Petrescu, aki rendszerint férfiruhában járt és revolvert hordott magánál, beült a taxiba és egy elől meghatározott helyre vitette magát, ahol már várták bűntársai, akik aztán rárohantak a mítsem sejtő sofőrré. Csütörtök délelőtt derült ki a szenzációs letartóztatás egyik eddig ismeretlen részlete is. A letartóztatás nem ment simán. Az egyik bandita védekezett és a rendőrök lelőtték Csütörtökön már el is temették.

Leégett a husfűstölő. Targu-Mures. Saját tud. Moldovan Sándor nyugdíjas, hogy jóvedelmét szaporítsa, telkén egy barakszerű deszkáépületben husfűstölőt rendezett be. A fűstölőben mintegy huszonkét darab, házilag leölt disznó husa állott fűstölés alatt, amikor a husfűstölő kigyulladt és az egész huskészlet a tűz martaléka lett. Moldovan 40—50 ezer lei kár megtérítésére kötelezte magát a husfűstölőtetőkkel szemben.

EGY TRANSYLVANIAI FIATAL SZOBRAZSMŰVESZ SIKERE BUDAPESTEN. Targu-Mures. Saját tud. Kallós Elek, 25 éves targu-muresi szobrászművész az idén végezte el Budapesten az Iparművészeti Főiskolát. Művész mestervizsgája tárgyaként oltárt faragott, érdekes újszerű megoldással az eddigi hasonló művekkel szemben. Az oltár köbfeharagott domborműve ugyanis Szent Józsefet és Szűz Máriát nem a szokott keleti öltözetben, hanem katolizmus népviseletben ábrázolja. Az érdekes megoldás az illetékesek figyelmét is megkapta és a székesfőváros ösztöndíj bizottsága külön elismerő okiratot adott ki részére. Kallós szobrászművész újabb sikeréről számol be a budapesti „Az Est” egyik legutóbbi száma is, mely közli, hogy a Horthy Miklós hid budai hídfőjéhez tervezett „tengerészemlék” pályázata eldőlt. A 2000 pengős 3-ik díjat Kollár Gyula műépítész és Kallós Elek szobrász terve nyerte meg.

A Tudósító november-decemberi kettős száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Kiemeljük a következő cikkeket: Figy. Hirschler József t. Az idei „státusgyűlés.” A püspök beszéde. A spanyol titok. Szociális problémák falun. A pápa rádiószózat. A zsidókérdés. Hideg zuhany. Bruckner Ernő dr: A szétszórta élő katolikusok lelki gondozása. V. J.: Kis nép — elit nép. Heszke Béla: Titoktalan titok: a szabadkőművesség. Hirschler József dr: A liturgia hatása a teremtő művészetére. Barath Béla dr: Csabad-ismeret. Erőss Alfréd dr: A mai vallásos élet fényoldalai. Nagy András dr: A tiszta fajok elmélete. Kovács S. János dr: Kelemen D. dak. Erőss Alfréd: Római levél. Napójegetek Vorbuchner püspök beszéde az Egyházmegyei Tanács közgyűlésén. XI. Pius pápa a bolszevizmusról. Nagy Jenő: Népmozgalmi statisztika Kelemen Didák karácsonyi beszédéből. Reischer Artur, Barath Béla, Nagy Jenő, Orosz Pa. könyvekéről. Kéki Béla: Színházi szemle. Művelődési Kelemen Didák arcképevel. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Piata Unirii 14. Évi előfizetési díj: 100 lei.

Lezuhant egy utasszállító repülőgép. Jeruzsálemből jelentik: A város közelében lezuhant egy hatszemélyes utasszállító repülőgép. Az iraki kőolajtársaság egyik magasrangú angol tisztviselője és egy angol márnok életét veszítette. Másik három utas és egy pilóta súlyosan megsérült.

Nyolcvanezer lei névértékű hamis kétszázötven leleceket találtak egy banati parasztudvarban, Timișoara. Saját tud. Caransebes közelében pénzhamisítók működtek, akiket most a csendőrség ártalmatlanná tett. A Caransebes környékéhez tartozó hegyekben, Ciresa faluban egy huszonöt éves Sfia nevű parasztember pénzhamisítással foglalkozott. Az eddigi hírek szerint Sfia volt a vállalkozó és tulajdonképpen egy cigány gyártotta a hamisítványokat. Előbb hamis százasokat készítettek s azokkal az egész környék lakosságát elárasztották. Idővel rájöttek, hogy már veszedelmes továbbra is ilyen hamisítványokat készíteni s ezért beszerették a szükséges felszerelést a kétszázötven lelecek hamisításához. A százelesek előállításánál használt felszerelést pedig eladták Ferdinandra, egy másik cigánynak. A ferdinandi hatóságok úgy jutottak a pénzhamisítás nyomára. A ferdinandi cigány egyik ismerőse itt állapotban kibeszélte a pénzhamisítást. Ezt megtudta a csendőrség és rajtaütött a cigányon. Miután a pénzhamisítás további stárai Ciresa községbe vezettek, ott is megjelent a csendőrség. A pénzhamisítók közben szorgalmasan „dolgoztak”, úgy hogy náluk rengeteg nyersanyagot és kész hamisítványokat találtak. Nyolcvanezer lei névértékű kétszázötven leleceket vertek már, ezeket mind megtalálta és elkobozta a csendőrség. Szélekkörü nyomozást indítottak ezután, hogy a pénzhamisító banda összes tetteit kézrekerítsék.

**Az összes vevőimnek
boldog újévet kívánok
Nagy Ferenc
fűszerkereskedő Oradea.**

A Romániai Kisipari Munkaadók Országos Szövetségének központja 681—1936. sz. leiratával jóváhagyta az oradeai csoport megalakulását, valamint a vezetőség betervezett névsorát. A szövetség helyi csoportja csak nemrégiben választotta meg vezetőségét, amelynek összetétele lehetővé teszi az iparosok nemzeti különbség nélkül való tömörülését. Először a közszerepben álló Órás László hentesmestert, főtitkárrá Weisz Pál női szabót választották.

Községi rendőrséget állítanak fel a falvakban. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A jövő évi költségvetések összeállítása tekintetében minden községnek megküldött körrendelet köteletségévé teszi a községnek, hogy minden ötszáz lélek után egy-egy falusi rendőr javadalmazásáról gondoskodjék. Meg is határozza a javadalmazás minimumát, mely nem lehet kevesebb járulékokkal együtt havi kétezer leinél. Már három évvel ezelőtt is, minden ötven emberre esett egy tisztviselő alkalmazott. Azóta a tisztviselő alkalmazottak száma folyton csak szaporodott, akkor, amikor a megélhetési viszonyok súlyosbodtak és így a községi és más költségvetések közterheit nehezebben sikerül előteremteni.

Rövid hírek. Cluj-i tudósítónk írja: A belügyminisztériumtól utasítás érkezett a cluj-i megyeszékhelyhez, hogy a községi és megyei választásokat április elsejéig bonyolítsák le. A rendelkezés szerint az egész ország területén április 1-ig kell lebonyolítani a községi választásokat. — A helyi Munkakamara a hatáskörébe tartozó tanoncok és segédek részére tanácsadó irodát létesít. A Munkakamara hirdetőnyelven hívja fel a figyelmet az új emberbaráti intézményre. Az iroda január 1-én kezd meg a működését. A jogi tanácsokkal, hatósági közbenjárásokkal, betegség esetén orvosi segéllyel ingyen állnak a rászorulóknak rendelkezésére. A tanácsadó iroda ezután minden lelki probléma, vagy ügyes-bajos dolgok elintézésében rendelkezésére áll az iparos tanoncoknak. — Pompei Micsa cluj-i táblai főelnök halálával megüresedett helyre dr. Pap Joan ítélőtáblai tanácselnököt, a kiválóan képzett jogtudóst nevezték ki. — Barcsay Tamás gilaui földbirtokos 68 éves korában hosszas betegeskedés után elhunyt. A köztisztviselőben álló urat néhány héttel ezelőtt súlyos állapotban szállították be a cluj-i „Charité” szanatoriumba. Az orvosok minden erőfeszítése hiábavaló volt, tüdőgyulladás lépett fel, amellyel nem tudott megbirkózni a legyengült szervezet. A Barcsay család történelmi szerepet játszott Transsylvania régi életében. Az elhunyt egyik öse rövid ideig Transsylvania fejedelme volt. Barcsay Tamás halálát felesége gr. Bánffy Katinka és előkelő rokonság gyászolja. — A cluj-i munkanélküliek összeírása már megkezdődött. A kerületi kapitányság előtt hosszú sorokban szorongnak a szerencsétlen emberek, akik valami segílyt remélnék. Különösen a külvárosokból jelentkező sok munkanélküli. A II., V. és VI. kerületek kapitányságán jelentkezők a legnagyobb számban. A munkanélküliek összeírása valószínűleg már néhány nap múlva befejeződik.

CIUC MEGYÉBEN 10 C. FOK VOLT EDDIG A LEGNAGYOBB HIDEG. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Ami ritkán szokott előfordulni Ciuc megyében, az idén is „fekete karácsony”-a volt a székely lakosságnak. Hő csak a Hargita hegyvonulatain fehérik, ott sem magas hőmérséklettel. Az országutak porosak, az épületek födelén színe sincs a hónap. A zuzmárdás fákról és a sűrű ködről lehet csak látni, hogy téli hónapokban vagyunk. Hétfőn mérték az idén a legnagyobb hideget, 10 C. fokban. A napi középhőmérséklet mínusz 4 C. fok, a napi felmelegedés azonban eléri az 5 C.-t is. A gabonafélének ez az idő nem kedvez, sem pedig a tűzifafuvarozásnak. Ezért a tűzifa ára ölenként elérte a 750 leit.

Négyes ikrek. Párizsból jelentik: A „Petit Journal” újabb négyes-ikrek születéséről ad hírt. Az áldás ezuttal egy dán családot ért. A jülandi Buth községben egy parasztcsalád négy egészséges gyermeknek — espedig három fiúnak és egy leánynak — adott életet. A házaspár eddigéle gyermektelen volt. Az apa és az anya egyaránt most töltötte be 30-ik életévét.

A szökött fegyenc üldözése közben agyonlőtte csendőrtársát az őrmester. Targu-Mures. Saját tudósítónktól. Végzetes tévedés áldozata lett Macavei Jakab 22 éves hegyivadász katona, aki az ibanesti-i csendőrségen teljesített szolgálatot. Az ibanesti-i csendőrségre ugyanis jelentés érkezett, hogy a hatóságok által már rég körözött Pop Pintilla szökött fegyenc a havason tartózkodik. A jelentés pontosan közölte a szökött fegyenc rejtekhelyét is. Carlan Jakob, az ibanesti-i csendőrség vezetője Macavei Jakab próbaszolgálatos csendőrt vette maga mellé s dec. 25-én este átmentek Hodac községbe és onnan a szökött fegyenc rejtekhelyét keresték fel. Ugy egyeztek meg, hogy Macavei bemegy a házba, míg a csendőrorrmester a ház előtt vigyáz, hogy Pop Pintilla meg ne szökhesen. Macavei, amint a házba lépett, villamos zseblámpájával az ágyra világított, ahol Pop Pintilla feküdt, aki erre egy váratlan mozdulattal pokrócot dobott Macavei fejére és az ajtón keresztül kiugrott. Macavei fejére a pokróccal nyomban utána rohant, hogy a szökésben levő Popot elfogja. Az éjjeli sötétségben kúnt várakozó csendőrorrmester nem ismerte fel a pokróccal emberben csendőrtársát és rálőtt. A golyó Macaveit szíven találta és még a helyszínen meghalt.

Saját vadászfegyverrel megsebesítette magát egy községi jegyző. Timișoara. Saját tud. Săpetru-german község határában súlyos vadászserencsétlenség történt. A község vadászai engedélyt kaptak, hogy élő nyulakat szállíthassanak ki Franciaországba és nagy hajtóvadászatot rendeztek. A vadászon megjelent Pászty Alajos jegyző is és a barátját, Kehrert József Secusiu községbeli jegyzőt is meghívta. Kehrert, aki söréttel töltött duplacsövű vadászfegyverrel jelent meg, a vadászon hajtás közben megbotlott és a földre zuhant és szerencsétlenségére éppen a fegyverére esett. Ebben a pillanatban két lővés dördült el csaknem egyszerre. A vadászfegyver elsült. Az egyik söréttöltény egész tartalma a szerencsétlen jegyző altestébe hatolt. Kehrert Józsefet súlyos állapotban a sannicolaul-marei szanatoriumba szállították. Megállapították, hogy a sörétek nem sértették meg a belsőt és remélik, hogy a jegyzőt sikerül az életnek megmenteni.

A székelylakta vidékeken levő természetes gázforrások ismertetését közli a „Székelység” karácsonyi melléklete. Újabb perspektivákat mutat be az eddig, jótórtán levegőbe repülő s használat nélkül maradt természeti gazdagságunkról. Koncentráltan egy kis területen hatalmas sokféle gázfajta ömlik ki itt a földszínről. Az értékesítés módjait is ismerteti ez a praktikus szerkesztett folyóirat, melynek a szerkesztősége Odorheien, a székelyek anyavárosában van. (Előfizetése egy évre 100 lei. tanügyiék, lelkészek, nyugdíjasok számára 60 lei.)

* Aldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetű „Ferenc József” keserűviznek már mérsékelt adagokban való használatát által is könnyű és higürülést, ugyszintén rendes gyomor- és bélműködést érnek el. Az orvosok ajánlják.

Helydíjkezdmény a Budapesti Nemzetközi Vásáron. Az 1937. április 30. és május 10. között tartandó Budapesti Nemzetközi Vásár kiállítói, amennyiben 1937. január 15-e előtt jelentkeznek, a helydíjból 10 százalék engedményben részesülnek.

Veréssel fizetett a kölcsönért. Mercurea Ciuc. Saját tud. Vaidos Péter voşlobanki gazdálkodó kölcsönt vett fel Mészáros Agoston odavao gazdától. A kötelezvényben előírt határidő letelte után Mészáros többször kért a kölcsön visszatérítését, Vaidos azonban nem fizetett. Most legutóbb saját lakására ment el a kölcsönösszeg visszafizetésének sürgetése végett Mészáros. Vaidos most sem fizetett, ellenkezőleg súlyosan bántalmazta hitelezőjét. Az ügynek bíróság előtt lesz folytatása.

Vevőinek, jóbarátainak és ismerőseinek
boldog újévet kíván
ifj. Balogh Ferenc
hentes és mészáros Oradea.

Temetés Oradeán. Litoff Ilana bolgár kertes 33 éves felesége meghalt a közokrházban. Temetése december 31-én délután 3 órakor volt a közokrház halottas kamrájából a Rulikovszky-sírkertbe. (Caritas.)

Előmunkálatok a januári maximális árak megállapításához. Timișoara. Saját tud. A városi ármezgálapító bizottság ülést tartott, hogy a januári maximális árakra vonatkozólag előterjesztéseket tegyen a városi időközi bizottságnak. Az ülésen a malmosok a hatos — fekete — liszt árának 6.50-ről 7.50 leire való felemelését kérték, de a tárgyalások során kijelentették, hogy 6.80 leies árral is megelégszenek. A pékek a fekete liszt drágulásra esetére kérték, hogy a fekete kenyér maximális árát hét leiről 7.50 re emeljék fel. A fűszerkereskedők az olajárak emelését kérték, keveslik a mandula száználvalan leies árát (különként), kérték azonkívül a szappanárak emelését és a tizenhat leies keményítő árának husz leiben való megállapítását. Hajlandók a diót egy-két leiel olcsóbban adni. A Rio-kávé száznegyvenöt leies maximális árának a nagykereskedelemben százötvenre, a kiskereskedelmi forgalomban százhatvan leire való felemelését kérték. A mészárosok végül el kívánták, hogy a sütnivaló marhahús árát huszonkét leiben állapítsa meg a bizottság; decemberben ezen régebbi árat ugyanis két leiel leszállították.

Hirdetmény. Oradea város időközi bizottsága, a lakosság tudomására hozza, hogy a december 29-én megszavazott költségvetésmódosítást meg lehet tekinteni a városháza földszint 29-es szobájában. Esetleges észrevételek a hivatalos órákban közölhetők a szolgálatos hivatalokkal. Fodor Péter alpolgármester. Fildan főtitkár.

Székely gyerek tragédiája. Targu-Mures. Saját tud. Zakó György 13 éves székely fiút már gyenge gyermekkorban nehéz munka elvégzésére kényszerítette a mostoha munka. Már 13 éves korában ugyanis az erdőirtásra küldték hozzátartozói. Munka közben egyik ledöntés alatt álló fa oly szerencsétlenül ütötte meg a kis Zakó Györgyöt, hogy párórai kintlódás után még az erdőn kiszenvedett.

* Több, mint 6000 orvos igazolja a Total kiváló fájdalomcsillapító, gyógyító hatását, csuszos, közsvényes- és idegfájdalmaknál. Hűléses betegségeknel is régóta beváltak a Total tabletták. A hatása közvetlenül mutatkozik. A Total teljesen ártalmatlan és nem fejt ki káros hatást sem a gyomorra, sem a vesékre.

Jól jegyezze meg!
Újévre
kérje mindenütt
Dreher-Haggenmacher
ujévi
sörkülönlegességeit
Felülmúlhatatlan minőség!

A meghasadt európai szellem

írta: Rády Elemér

Az 6- és újév küszöbén szokásos, hogy az újságíró a napi események kommentátora egy percre megáll s visszatekint az elmúlt esztendőre. Az aktualitások, az újdonságok regisztrálója krónikássá lesz és számot vet arról, hogy mit adott az elmúlt év s a tanulmányok alapján megnyitja az új esztendő perspektíváit. Ehhez a hagyományhoz kívánok ragaszkodni, amikor most néhány cikkemben az 1936-os év látszólag összefüggéstelen eseményeit igyekszem beállítani egy egységes és összefüggő fejlődés vonalába, amely a jövő kibontakozásai felé vezet.

A világpolitika elmúlt esztendejének eseményeit négy kérdés köré lehet csoportosítani. Mindennek az előterében az *európai ideológia meghasadása áll.* Az 1936-os év az a határpont, ahol jobb és baloldalra vezetnek a világpolitika és a népek útjai s Európa nemzeti két világnézeti csoportra oszlanak. Ennek a nagy hasadásnak a hátterében ott áll a többi probléma, amely az ó év politikáját jellemzi. Így mindenképp a soha nem tapasztalt *verseny-fegyverkezés*, amely az egész világ-perspektívát, amelyet magunk mögött látunk, beárnyékolja.

Ebben az esztendőben a világháború utáni nemzetközi politika és nemzetközi jog is eléri a strukturális válság kulminációs pontját. *Genf fokozatos tehetetlensége, sorozatos csődje* valamennyi közvetítési kísérletnél megrendíti a hitet a népszövetségi rendszerben. S hogy ez a kételkedés az év végén még alaposabb legyen, a buenos-airesi Pánamerikai-Kongresszus is olyan perspektívákat nyit, amelyekből már-már arra következtethetünk, hogy a nemzetközi politika nagy változások és átszerveződések előtt áll.

Az 1936. év egyetlen örvendetes jelensége talán a negyedik nagy kérdés, amelyre ki kell térnünk, a *világ gazdaságban tapasztalható általános javulás*, amelynek rózsás zínait azonban beárnyékolja az a sötét felismerés, hogy ezt Európa nem egy államában a rohamosan emelkedő fegyverkezési konjunktura okozza.

Ennek a négy kérdés-komplexumnak a vizsgálatánál találjuk meg azokat a törvényszerűségeket, amelyek segítségével az elmúlt év eseményekben gazdag történetét rendszerbe foglalhatjuk.

Mint említettem, a világpolitika nagy eseménye, helyesebben nagy kibontakozása az európai ideológia kettéoszlása volt. Az a folyamat, amely az elmúlt évben a kikristályosodásig jutott el, visszanyulik gyökereivel a háború utáni évekig. A szovjet belső forradalm után a bolsevizmus mint világimperializmusra törő nagyhatalom jelentkezik. Amint a háború előtt a pánszlávizmus veszélye is világpolitikai hatalmi csoportokat jegecesített ki, akként a világnézeti jelmezben fellépő új orosz veszély is a természeti törvények szükségességének erejével váltja ki az ellenerőket.

Az előző években már fokozatosan tör fel a fasizmus különböző formáiban. 1935-ben a szovjet látva a veszélyt, ellentámadásba megy át. Ennek egyik eszköze volt a Dimitroff és a Komintern által kezdeményezett „népfront”-taktika, amelynek indító oka az a belátás volt, hogy nyugaton az erőszakos, barbár hatalomra törés csődöt mond s „európaiabb”, „nyugatibb” eszközökkel kell kísérletezni. A trójai faló esete ismétlődött meg. Dimitroffék a népfrontok segítségével akarták elérni a nyugati demokráta államok védtelen bolsevizálását.

A népfront-taktika — paradoxonnak látszik — de így van: Hitlertől tanult. A nemzeti szocializmus példája igazolta, hogy legális eszközökkel is lehet nagy eredményt elér-

ni. A Komintern a népfrontokkal ilyen legális győzelmet akart kiharcolni a maga számára.

A népfront-taktika első kísérletei valóban sikerrel is jártak; február 16-án Spanyolországban, április 26-án és május 3-án pedig Franciaországban győzött a népfront. Ez a győzelem azonban magában hordozta a bukás csiráját. A népfront Hitler politikai taktikáját akarta utánozni. Azonban Dimitroffék megfélemlítettek arról, hogy Hitler egyedülálló parlamenti győzelme után hozzalátott az ország konszolidálásához. A baloldali taktika számára a népfront-győzelem csak átmenet — a cél a szellemi bolsevizálás és a többi baloldali erő segítségével a kisebbségi bolseviki csoportok hatalomrajutása volt. És ez a burkolt, sőt sokszor már nyílt tendencia is azt eredményezte, hogy a másik oldalon a jobboldali erők kikristályosodtak s a belső válságokkal is küzdő népfrontok tragikus helyzetbe sodorták a nemzetet.

A francia népfront-kormány, amelyet június 6-án Blum Leó szocialista vezér alakított meg, elsőnek érezte, hogy a népfront révén a szélsőséges elemek agitációjának szabad teret adtak. Franciaországban a győztes munkásság étvágya gyorsan megnőtt s a Blum-kormány első hónapjaiban heves sztrájkmozgalmak törtek ki, amelyek az egész francia gazdasági életet is összeroppanással fenyegették. Franciaország belső hajai következtében a nemzetközi életből is bizonyos fokig kikapcsolódni kényszerült s szövetségei egyrésztől is elidegenült.

Közben kitört a spanyol polgárháború is, ami szintén annak az igazolása, hogy a *népfront-politika képtelen* az ország konszolidálására s csupán az átmeneti helyzetet jelenti a polgári társadalmi rendből a teljes bolsevizmus felé. A spanyol polgárháború az egész világra óriási hatással volt, mert hisz a népfront-politika által importált bolsevizmus itt ütközött össze először fegyverekkel a keresztény nacionalizmussal. A világ népeinek is megoszlott a szimpátiája a spanyol háborus felek között, de azt az ideológiai megoszlást elsősorban Franciaország érezte meg, ahol a spanyol polgárháború valóságos ideológiai megrázkódtatást okozott. Az egyre agresszívebben fellépő francia kommunista-párt a spanyol kormánycsapatok érdekében való beavatkozást sürgette. Blum Leó viszont a népfront-kormány másik szárnyának, a radikális pártnak az álláspontját tette a magáévá s a semlegesség mellett foglalt állást. Ha a Komintern következetesen nem diktált lassubb lépést — a kommunisták megbuktatják Blum Leót és Franciaországot is behajszolják a polgárháborúba.

Moszkvában azonban okos és ravasz emberek vannak, akik meglátták, hogy minden népfront-taktika ellenére — a jobboldal az ő számukra veszélyesen megerősödött. Olyan hatalmas antibolsevista-front alakult ki, amelylyel jelenleg nem bírják a küzdelmet. Hisz Olaszország Afrikában tehermentesült, tekintélyben és erőben meggyarapodva tért vissza az abessziniai hadjárathól. Az osztrák-német megegyezés, az osztrák-olasz-magyar baráti szerződés olyan középeurópai antibolsevista bázis, amelyet a szovjet még akkor sem tud könnyen elintézni, ha Csehszlovákiát keresztül biztos hidat is épít ki a maga számára.

Az antibolsevista front világpolitikai jelentősége ezután két megegyezéssel valóban világhatalmi jelentőségre tett szert. Az egyik a német-olasz megegyezés, amely azzal szankcionálódott, hogy amikor Ciano gróf október hó 20-án Berlinben járt, a német kormány elismerte olasz-Abessziniát. A szeptemberi nürnbergi nemzeti szocialista pártnapokon Hitler kancellár ünnepélyesen keresztet-hudjártat hirdetett a bolsevizmus ellen. A világszerte nagyhatású beszédek után kötötte meg november 29-én Németország és Japán meglepetésszerűen a bolsevistaellenes szövetséget, amely most már a bolsevistaellenes európai politikát bolsevistaellenes világhatalmi szélesítette. Bizonyos fokig manifesztációs jellege volt annak a lépésnek is, hogy Németország és Olaszország november 18-án közösen elismerték a spanyol nemzeti Franco-kormányt.

Ime csak egész vázlatosan annak a fejlődési vonalnak az egyes megállóit, amelyek a világ ideológiai szétválásának útját jelzik. Az egész világ, de elsősorban Európa, ma két hatalmas csoportra oszlik: az egyik oldalon a szovjet áll egyre gyűrűlő szövetségeseivel, a másik oldalon az antibolsevista front, amelyben a vezetőserepet Németország és Olaszország viszik. A kis államok, amelyeknek léte függ attól, hogy a világ politikai egyensúlya merre billen, a két csoport között oszlanak meg. De míg a jobboldali front egyéset tud felmutatni, a baloldali erőkhöz már is megindult a belső bomlás. A népfront-kormányok egyre erősebben mozogó jobb oldali belső ellenzékek állanak szemben. Franciaországban ma százezrek sürgetik a népfront-kormány felszámolását, a kis államokban egyre erősebb ellenzéke van a szovjetbarátságoknak, úgyhogy minden túlzás nélkül állíthatjuk: azokban az országokban, ahol a népfront eszme győzedelmeskedett, a nép lelkében is beállt a nagy ideológiai megoszlás, ezek a nemzetek most meghasadt lélekkel, belső válsággal küzdenek az új esztendő elé.

1936-ot egész nyugodtan az európai szellem, az európai ideológiai meghasadási évének jelezhetjük. A világpolitika nagy küzdelmeibe a világtörténelemben soha nem tapasztalt mértékben domborodnak ki a világnézeti szempontok. A jövő perspektívái ennek a kettéomlott európai szellemnek a harcát ígrik. Nagy világnézeti küzdelmek jegyében indulunk az új esztendőbe. S ha az európai erőviszonyokat reálisan mérlegeljük, nem kell optimistának lennünk, ha hisszük, hogy ez a küzdelem a jobboldali frontok győzelmét hozza meg.

Tudja-e mit jelent

I. V. O. ?

ruhafestésben, vegytisztításban

a legtökéletesebbet

Oradea, Str. Ciorogariu 1. és 34. Telefon 553

Piata Unirii 2. Telefon 558

A női zászlóalj hőse

1915... Rejtélyes események Oroszországban. Rasputin a színpalak mögött. Arcvonal, amely a Balti-tengertől a Fekete-tengerig húzódik. Napról-napra emelkedik a női önkéntesek száma

A. A. Noskoff tábornok emlékirataiból.

Fordította: Fodor Viola

Még aznap estéjén eljött Mirov. Nadjusa helyzetét nagyon megnézte, hogy ő egyszerű közkatona volt, míg Mirov már régen főhadnagy. „Még parancsolhat is nekem” gondolta magában, amikor a régi barátot bejelentették.

Sok mondanivalójuk volt egymás számára. Hiszen sok víz lefolyt már a Néván azóta, hogy hármában — Borissal, aki rég a föld alatt pihen, — a gyönyörű május meleg napsugarában meghitt sétákat tettek a nagy folyó partján.

Belemerültek a beszélgetésbe s orak ropultek így el nyomtalanul fölöttük. Apólonó és a ház tulajdonosnője hiába kísérte meg a közbelépést, hogy a beteg végre pihenéshez jusson.

Maga Mirov is teljesen a hatása alatt állott azoknak az eseményeknek, amelyeket a leány az utóbbi hetekben átélt. Még a kipróbált katona számára is, — aki ezekben a hónapokban annyi borzalmat látott és maga is átzenvedett, — olyan volt Nadjusa elbeszélése, mint valami érdekfeszítő regény.

— Reméihetőleg most már elhagyja ezt a poklot és hazamegy? — kérdezte Mirov végre.

Nadjusa arca elborult. Ismét megjelent előtte halott völgyéne képe s újra érezte azt a kényszerítő erőt, mely őt a frontra vonzotta. oda, ahol Boris harcolt és meghalt, a nagy, a szent Oroszorszáért...

— Nem! — mondta röviden.

Mirov bólintott.

— Jól van — mondotta. — Egyszer sikerült magának a katonák között ismeretlenül maradnia. Más alkalommal esetleg nem megy majd ilyen könnyen!

Nadjusa-Naidjenov elővett a szekrényből egy papírlapot és Mirov felé nyújtotta:

— De ezzel, itt, sikerülni fog, főhadnagy úr! — mondotta diadalmasan.

Mirov elolvasta:

„Ezennel igazoljuk, hogy ennek az irásnak fölmutatója Naidjenov, a 43. gyalogezred közkatona.”

Szabályszerű okirat volt ez, pecséttel és szükséges aláírásokkal ellátva, mely megerősíti a György-medáljával való kitüntetés tényét.

— Igaza van, Naidjenov közlegény! — mondta erre. — Ezzel az okmannyal akadály nélkül újra beléphet a hadseregbe!

Mirov nem akarta szerencsétlen sorsu barátjának hőselkü menyasszonyát fölöslegesen felüzzgatni, s szót sem szőtt többé Nadjusa szándékáról. Tudta az orvosól, hogy a leány sebe, bár nem életveszélyes, sok időt vesz még igénybe a teljes gyógyulásig. Addig pedig sok minden megváltozhat. Talán addigra a háborúnak is régen vége lesz már...

Rasputin megjelenik a színpalak mögött...

Csalóka remény volt, amelyet Mirov főhadnagy Naidjenov közkatona betegágya mellett tapasztalt.

Karácsony közeledett már s ez a véres, — a földkerekség legveresebb — háborúja még mindig nem ért véget.

1914 vége felé járt s a láthatáron fölpiroslott 1915 hajnala. — Majd lassanként elmúlt a tél, az áprilisi napsütés felolvasztotta a havat s eltüntette a vastag jégpáncélt a tavakról és folyókról — s a háboru még mindig emberek millióit követelte áldozatul.

A nyár is elmúlt, anélkül, hogy a békekötésnek csak halvány előjele mutatkozott volna. Lassanként a legegyszerűbb ember is türelmetlenül vált a front mögött: nem tudta megérteni, hogyan bír Németország még mindig tovább harcolni! Hiszen minden újságban az állott, hogy az orosz haderők néhány héten belül Berinben lesznek s hogy Németország ellen más oldalról a bátor franciák s az erős angolok harcolnak! Még az asszonyok is, akik egyébként nem foglalkoztak politikával és katonai kérdésekkel, gondolkodni kezdtek ezen a csodálatos tényen, ahelyett, hogy kedveseik elvesztését s növekvő gondjait — mint eddig — egyszerűen a kegyetlen sors csapásaként könyvelték volna el.

S mindezekkel szemben a német haderők orosz földön álltak s alig volt hely széles Oroszországban, amely súlyos vérvármot ne fizetett volna már a hazáért. Megszámlálhatatlanok voltak a családok száza, akik hozzátartozót sirattak. És megszámlálhatatlan az özvegyek, árvák sokasága...

1915 őszét irták már és a háború még min-

dig tombolt; szinte már megszokottá vált. Közben pedig Oroszországban rejtélyes események játszódtak le, amelyeknek hátterét az egész orosz nép, sőt az egész világ, — hiába igyekezett föl-kutatni. Ertelenül bámulták minden cárok leggyöngébbikének, II. Miklós cárnak hirtelen föl-lángolt akaraterét. A cár ugyanis államférfiak és fontosabb politikai személyiségek minden óvó figyelmeztetése ellenére keresztülvitte szándékát: Nikolai Nikolajevics nagyherceget, a hadsereg főparancsnokát fölmentette állásából. És éppen olyan pillanatban, amikor Oroszország helyzete különösen súlyos volt, s az uralkodó vezető k

Asszonyok, leányok a harcmezőn

Oktober elején befejeződtek a nagy hadműveletek. Az ezer kilométer hosszú front, melynek jobbszárnya a Balti tengeröböl, balszárnya pedig a Fekete-tengerig húzódott, megbénult. A nyári és őszi hadjárat eredménye rendkívül súlyos volt az oroszokra nézve: az egész, gazdag Lengyelország a németek kezén volt. A hadsereg ellátása es felügyelése körüli hihetetlenül rossz állapotok napvilágra kerültek. A Suhomlinov-botrány megrendítette az ország közvéleményét.

Természetes következménye volt tehát a helyzetnek, hogy a népi erkölcsök megromlottak. De mennél mindennapibbakká váltak ezek a jelenségek, annál ragyogóbban kezdett kibontakozni a hazaszeretettel átítatott lelkek iraszműsere. Az ifjuság, mint minden időben, most is első helyen állt ezen a téren. Emellett olyan jelenség is mutatkozott, ami a legtapasztaltabb és legelfásultabb férfian is csodálatot keltett: éspedig az, hogy a fiatal leányok és asszonyok versenyre keltek a férfikkal!

A női önkéntes katonák száma napról-napra emelkedett. Mindenféle módot kitaláltak, hogy a törvényt kijátsszák és a frontharcosok sora közé férközzenek. És minden későbbi tapasztalatom azt bizonyítja, hogy ezek az amazonok gúny és megvetés helyett a „hős nők” megjelölést érdemlik. A legtöbben közülök sem köszönetet, sem kitüntetést nem kaptak s mindig a homályban maradtak; ismeretlenül, névtelenül végeztek feladatukat, súlyos körülmények között. Minden feltűnés nélkül adták oda egészséges vértagjaitkat s gyakran életüket, — a hazáért. Nem dicsőség- és kalandvágy vitte ezeket a lányokat és asszonyokat a harcmezőre, hanem egyedül lángoló hazaszeretetük, mely őket a forradalom és összeomlásra is átvezette. Hozzáteszem még, hogy én magam ma, miután mindaz, amit itt leírtam, már régen történelemmé vált, — bizonyos

nélkülözhetetlen a hatalmas birodalom bölgőlése érdekében. — II. Miklós átvette a tengeri és szárazföldi haderők főparancsnokságát. Olyan feladatot vállalt ezzel magára, amely őt — természetesen — megakadályozta más, mérhetetlenül súlyosabb kötelességek pontos és lelkiismeretes teljesítésében.

Hűvösen és gögös határozottsággal lépett fel II. Miklós cár nagybátyjával, Nikolai Nikolajevicszel szemben. Zsebében volt még miniszternek figyelmeztető levele, — melyben könyörögve kéri, térjen el szándékától. Hiába. A levél csak bosszúságát növelte, de elhatározásától eltéríteni többé nem tudta.

Honnan ez az elhatározó erő egy uralkodónál, akit eddig mindenki úgy ismert, mint a leg-határozatlanabbat és legingadozóbbat Oroszország valamennyi cárja között?

Ez valóban talány volt mindazok előtt, akik ismerték őt s tudták, milyen belső harcot kellett önmagával vívnia, hogy mindenkivel, még anyjával szemben is olyan keményen és hajthatatlanul tudjon fellépni.

Csak évekkel később vált ismeretessé az a titokzatos erő, mely egy pillanatra a gyenge embert látszólag akaraterős uralkodóvá tette.

És ez a titokzatos erő Rasputin, a szibériai parasztszereztes volt.

meghatódással és büszkeséggel gondolok vissza ezekre az asszonyokra.

Kevesen voltak közöttük olyanok, akiknek kültéje ismeretessé vált a hadsereg s a széles néptömegek előtt. Csak néhánynak a neve került nyilvánosságra, s csak kevés amazoknak löstet-te talált utat az általános elismerés és hála felé.

De hogyan maradhatott volna titokban például Isoltjeva gyalogos önkéntes katona neve?

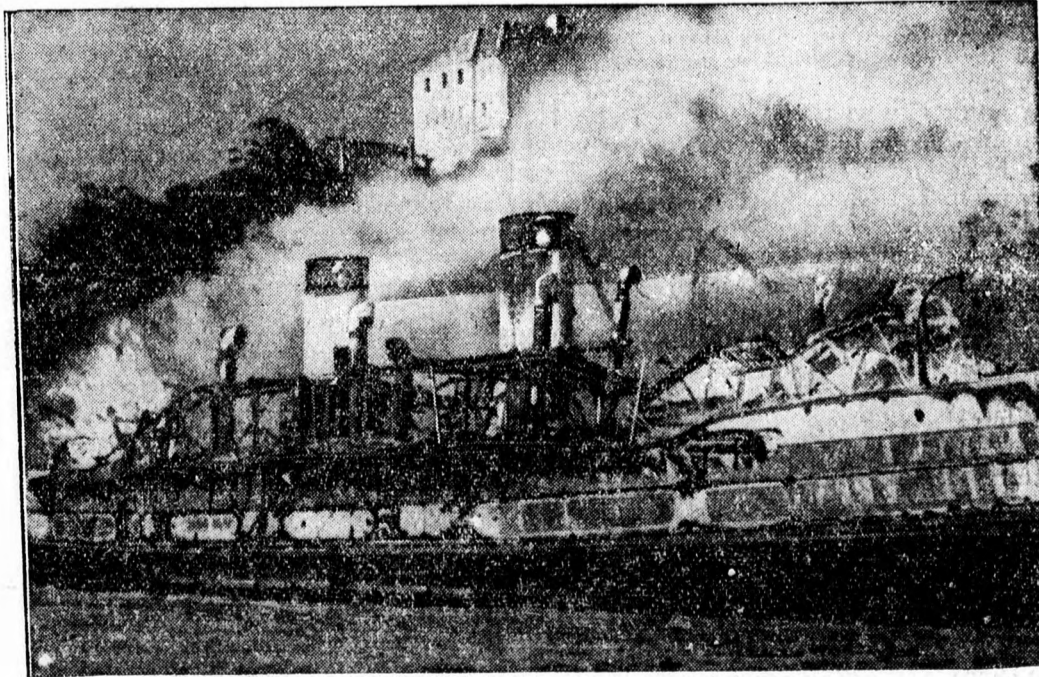
Ki térhetne napirendre minden meghatódás és elismerés nélkül ennek az alig tizen-

nyolcéves leánynak hősie önfeláldozása és határtalan szülői szeretete fölött? Ott, ahol sok férfi meztartotta a szolgálatot, — ő hőiesen kitarított. Atyját, aki, mint ezredparancsnok Varsó előtt harcolt, s nem akarta őt egyedül a háboru poklába engedni, sikerült rávennie, hogy vegye fel, mint önkéntest a maga ezredébe. A németek

1915. évi nyári offenzívájával szembeni védekezés során az ezred kétségbeesett helyzetbe került s az ezredparancsnok maga is kénytelen volt karddal kezében az első rajvonban harcolni. Sok-

száz bajtársával együtt súlyos sebekkel került el ő is a csatamezőn. Megmenteni lehetetlen volt ezen a szörnyű területén, melyet a világháború harcosai „senki országának” kereszteltek el s amely most mindkét ellenfél részéről a legerősebb tűz alatt állott. Golyók súvítottak minden irányból.

A fiatal leány azonban pillanatig sem késlekedett. Hiszen szeretett atyjáról és — az ezrede fegyverbecsületéről volt szó! Határozottsága és elszántsága magával ragadta az egészségügyi katonákat is, akik eddig vonakodtak a gyilkos golyózáporban kötelességüket teljesíteni. A leány — bár maga is megsebesült — előretört s az öt követő katonák közrműködésével megmentette édesatyját s sok más sebesültet, akikben még az élet parányi szikrája pislákol. (Folytatjuk.)

Hajókatasztrófia Sydneyben.

Az ausztráliai Sydney kikötőjében kigyulladt és leégett egy óceánjáró. Képünk a hatalmas hajótűzet megdöbbentő hűségével mutatja be.

A mi regényirodalmunk

(4.)

Irta: Rass Károly

A transzilván-regények közé helyezem azokat a munkákat is, amelyek a háború előtti magyar társadalom felsőbb rétegét mutatják be a maga könnyű, gondtalan, pillangó életében, amint nevetve, dárídózva, behúnyt szemmel táncol a szakadék felé, nincs Kasszandraja, aki felkiabálja vétkes könnyelműségéből. Célzatuk ez: ne csodálkozzunk az eseményeken, ennek a társadalomnak el kellett égnie a végzet tűzében, önmagát ítélte halálra. Ilyennek indult Kuncz Aladár trilógiája, melyből csak az első rész készült el: Felleg a város felett; ilyen Bánffy: Megszámláltattál c. regénye s ilyen akart lenni Tamási hamar letűnt könyve: A címeresek. Ezek közül csak Bánffy könyve érdemel figyelmet. A főúri társadalom léha, üres, haszontalan életébe vezet; nincs köztük senki, akit valami komolyabb cél lelkesítene. A mágnásiak züllenek, lumpolnak, lerészegednek, törnek, zúznak, cigányoznak, kártyáznak, legmagasabb cél előttük, hogy vezető tancosok legyenek a kaszinóban. És ilyen az egész felső vonal: báloznak, kaszinóznak, vadásznak, kártyáznak, semmiségeikért párbajoznak és — nincs tovább. Ez a felső tízezer. Igaz, hogy üres, lapos, szellemtelen az élet a földszinten is, nemcsak az emeleten. A népet nyúzzák, a politikai világban az obstrukció csörgedezik, haszontalanságokkal töltik az időt, senki sem látja a veszedelmet, csak Tisza. A falra föl lehet írni: Megszámláltattál... megmértél és könnyűnek találtattál. Ebbe a korrajzba van elhelyezve Abády Bálint és Uzdý Pálné szerelmi játéka. A regény úgynevezett monumentális munkának készült, 726 lapon kell átgyalogolni, amíg a végállomásra jutunk, de amint hírlík, ez még csak az első felvonás, a szerző állítólag trilógiának szánta művét. Monumentális műveket nem igen lehet írni egy kis bőbeszédűség nélkül. A legtöbb nagyszabású alkotás csak nyerne értékben, ha az arányok jótékonyan lesoványodnak. Sokszor erősen érezzük, hogy a lapok csak a nagyszabás kedvéért íródtak. Mikor Sigrid Undsetnél tizszer-tizenkétszer megyünk el ugyanazon vidéken s ugyanannyiszor kell meghallgatnunk a vidék szépségeinek leírását, Mann Varázshegyében ki tudja hány-szor elnyelünk végtelen vitákat, Sinclair Lewis Ann Vickersében örökké egyező hőrtónjeleneteket, — ilyenkor az az ószinte óhajítás fakad fel bennünk, hogy jó lenne törvényhozásilag megtiltani a nagyszabású regények gyártását. Bánffynál is nagyon lassan haladnak a közlekedési eszközök, a cselekmény áll, áll, mint pl. az Abády- és Adrienne-epizódban, úgyhogy mikor végre összekerülnek, megkönnyebbülten lélekzünk fel: na végre!... Az is bizonyos, hogy nagyon szintelen a levegője. Ha az ember pl. Zolánál színészek társaságában van, akkor ott színészek közt érzi magát; ha a párizsi szellemi arisztokratákkal ül az asztal körül, ezt nem lehet összetéveszteni a népus udvarával. Hiszen minden iparágban megvan a maga gondolatköre, beszéd tárgya, megvannak szokott kifejezései, szóképei stb. A football kapus másképp és másról beszél, mint a hortobágyi kanász. Bánffy főúri köröket ír le. Érdeklél várjuk: hát milyen ez a főúri kör? A magyar irodalom főúri tárgyú regényeit szinte kivétel nélkül olyanok írták, akik csak műkedvelőként forogtak a felsőbb körökben vagy színét sem látták, a légügyi hivatal jelentéseit tehát legtöbbször maguk szerkesztették. Érdekes tehát, ha most közülük beszél valaki: hadd lássuk, mi van a hegyek tetején? Pillanatra sem érezzük magunkat főúri szalonokban. Olyan itt is minden, mint nálunk, rendes adófizetőknél. Ez hiba. Meg kell csak nézni, mikor Szántó ír le valamit: környezetet, embereket, klímákat! Ha Berlinbe visz, akkor berlini ott minden: a kávéház, a kiszolgálás, a cigaretták, a cipósarok; s ha olasz városban vagyunk, olasz ott a festmény, az aszfalt s még az óra ütése is. Bánffy még nem tud patinát verni a díszleteire. Impreszionista hidegséggel mond el mindent, nincs egyetlen jelenete, vagy mozzanata, amely becsengetne a lelkünkbe. De regényíró, mert azt a sok szót regényre tudja szólni s az egész mégis egy kiváló, értelmes fő munkája.

Külön sorokat szentelhetünk a székely könyveknek, vagyis azoknak az írásoknak, amelyek a székely földbe bocsátják gyökereiket. Ennek a világtájnak két képviselője van:

Nyirő és Tamási. Nyirő tulajdonképpen csak kisebb írásaiiban székelykedik, nagy regényei más barázdákon járnak. Uz Bence lenne nagyobb terméke a „székely nemből”, de ez nem úgynevezett regény, a szerző sem annak szánta, hiszen a részletek különböző sorrendben már előzőleg megjelentek s Nyirő most rendbe szedte és könyvet csinált belőle. Ez itt-ott meg is látszik. Uz Bence az erdő embere. Irtózatos erős, darabos, sokszor goromba, de jólelkű. A havasokon él, állandóan viadalban a kenyérrel, egyszer el tudja fogni, máskor nem. Az ő kópéságai, viszontagságai másolódnak le Nyirő nagy szerű színezésében. Kellemes olvasmány a székely nép és székely helyzet sok jellemző vonásával. A székely nép igazi nyomorúságát a Kópja fákban szemlélteti Nyirő. Ott látjuk az igavonás megrázó jeleneteit, a székelység nagy betegségét: a szegénységet, s mindez

MEGINT KOLOSSZEUM

Magam vagyok a Kolosszeum-porondon.
A romfalakon kívül a modern
nagyváros-élet autó-hada száguld,
visít a benzín, villamos csörög,
gyereksapat kiáltoz ki a tóren,
De minden zaj és minden elevenység
megtörik e nagy falak tövében.

Magam vagyok, Magamba-enni kell most.
Múlt időt csak akkor szabad idézni,
ha száll az est ránk és a némaság.

Istenem, egyszer boldogan-merészen
hittem e múltat végleg-holttemnek;
hittem a Nérók s Dioklétánok
üstökösenek végső kihunyását.
Most, hogy az alkony ráborult szememre
s kinyílt a másik, messzeségre-néző
lélek-szemem: új rémület igaz meg.

A régi Róma romja újra-éled.
Szentek csapatja áll a rőt porondon.
A páholyokban ül megint a császár,
kinek a lelke Néró és a teste
Lenin, Sztalin és Calles, Caballéró.
A cirkusz Madrid s Moszkva föterán áll
A játékszomszjas nép is ugyanaz, csak
vadjai gázok, bombafogu gépek.
És ömlik a vér az óceán ölébe.

De Isten Lelke mostan se' pihenhet.
Jönnie kell a milviusi hídnak.
Jönnie kell a lángoló keresztnek.
Jönnie kell az Isten-győzelemnek!

(Róma.)

PAKOCS KÁROLY

színekben kimeríthetetlen gazdagságú nyelven. Egyik-másik, pl. Csinód Mihály története, klasszikus szépsége miatt méltán betehető iskolai kézikönyveinkbe. De hát ez nem regény, csak novellás kötet, nem foglalkozhatunk vele részletesen.

Tamási két könyve azonban már ide tartozik. Első regényében, a Szűzmáriás királyfi-ban, már igazi székely színeket látunk. Ez a királyfi, vagy királyi lélek: Csorja Bódi, nagy „győzhetetlen” tehetséggel megáldott székelyfi, de hajthatatlan, lázadó, berendezéssel „az egyedülvalóság királyi göggyével”. És székely. Farkas Ádám azt mondja magukról: „Székelynek születünk, keménynek és hőlelkűnek. Isten és ember bolondjának, csórén maradt úrnak, vajtoronynak, amelyben vihart jelez folyton a lélekharang”. Bódi önmagában érzi népe sorsát. Lelkében nagy álmok, népén segíteni akaró gondolatok, de aztán mindezekből nem lesz semmi. A környezet nem alkalmas a kifejlődésre, de Bódi királyfi is tetlenkedik, alig tesz valamit, legfennebb a korcsmában bajnokoskodik. Máriát hiszi megváltó gondolatnak, fest is egy ilyenféle képet, — ezért Szűzmáriás királyfi, de hogy ennek mi a tulajdonképeni forgalmi értéke, erre nézve nagy homályban maradunk. Tamási regénye különös keveréke az impreszionizmusnak és népiességnek. Ilőse impreszionista receptek szerint készült, de útjának igen nagy részét falusi parasztszéken teszi meg; fejében romantikus

gondolatok holdfényeskednek, de taglajtésai székely virtuskodások. Még a stílusa is sokhelyt ilyen vegyülék: expresszionista feszültség rabonban sallangokkal, néha egy és ugyanazon mondathat. Tamási könyvén meglátszik, hogy elsősülött. Még nem tudja a gondolatot regényre változtatni. Ahol reális jeleneteket rajzol, keze otthonosan mozog, de mihelyt jelképezni akar, ott már nem tudja, hogy mit csináljon. Azonban már látszanak a nem közönséges tehetség nyomai. Különösen a stílusa lep meg: üde, szép, színes, csupa költészet, sokhelyt éppen csak versbe kellene szedni. De még így is több bennük a poézis, mint Bartalis akárhány úgynevezett költeményében. Az ember sajnálja, hogy ez a sok szépség miért nem remekművet díszít.

Az Ábel-trilógia már kizárólag a székely faj problémájával hadakozik: mi a székely rendeltetése? És erre ezt a feleletet kapjuk: a székely ide van rendelve a Hargitára, ez az ő végzete. Hiába megy a városba, vagy a nagyvilágba, az nem neki való. Az ő életének ideg-szállai ide rögződnek a székely földbe, ez a föld az ő testvére, idekötik őt természetes és természetfeletti erők: megélhetési lehetőségei, hagyományai, atavizmusa, maradjon hát itt, legyen tiszta és becsületes, aztán megél. Természetes, hogy ez a gondolat nem folydogál mindenütt ilyen átlátszóan a tenger felé: a víz színe itt-ott elszennyesedik. Bizonyos, hogy legüdebb és legzavartalanabb a rengetegben. Itt igazán azt a talpig becsületes, derék székely legényt látjuk a maga romlatlan szívvel, akit az Isten jókedvében teremtett, s aki magával viszi mindenfelé a napsugarat. Annyi kedves, szép, feledhetetlen jelenetnek vagyunk tanúi: mikor megesszik a döglött sast Surgyelán őrmesterrel, aztán a Fuszulánnal való bajok, de különösen, mikor megtudja apjától édesanyja halálát. Nem tudunk betelni velők, szeretnők, ha nem lenne sobase vége ennek az álomnak. Egyik legszebb könyvünk. Már a városban a színtalok kirívóan megváltoznak és sokszor nem ártana vegytisztítóba küldeni őket. Ábel nem a föld egyszerű, igaz gyermeke többé, ordináriságok dísztelenkednek a nyomában, pl. a rituális fürdővel való izetlenkedés, vagy a tanulmányi kirándulások Blanka kisasszonynál. Nagy hiba, hogy a regény folyamán Ábel sokszor kiesik a szerepből s Tamási személyes élményei kontárkodnak be az ablakon. Az egész amerikai vendégszerelés Tamásinak nagyon személyes átéléseiből tevődik össze, amelyekből az igazolódik, hogy nem szeret dolgozni, vagy helyesebben: hogy azok a munkák nem neki valók, ő nem arra született és ezért hagyja ott Amerikát, nem pedig az igazságtalanságokért. Itt nem nagyon igazolódik az igazság iránti végzetes szerelem s azért aztán ez az amerikai hadjárat csak látni illeszthető bele Ábel robinzonadájába. Látszik rajta a fáradtság, alant repül és a humora is elhagyja. Tamási munkája örökszép népkönyv lehetne, sőt több: úgynevezett nevelő regény (Erziehungroman), ha mérsékli temperamentumát. Igazi magas színvonalú könyvet adni a nép kezébe, vagy olyan nevelő regényt, mint a Wilhelm Meister és társai, ez irodalmi érdemnek is nagyobb egy-két korcsmai szellemességnél. Némely írónak az a meggyőződése, hogyha nem ordináré, akkor nem is lehet irodalmi. Tamásit úgy látszik Szántó Stradivari-ja bővölte el, meg akarta mutatni, hogy tud ő is afféléket, ha akar. Mindenesetre büne, hogy szemétdombot is tett a tündérpalotába.

(Folytatása következik.)

Az idei könyvpiac nagy szenzációja!

RACHMANOVA

IRGALOM

Félvászon propaganda

kiadás 100 lei. Kapható

a Magyar Lapok

könyvosztályában. —

Rachmanova megjelent

és kapható művei: Szer

relem, cseka, halál.

Házasság a vörös v

harban, A bécsi tejes

asszony, Gyermekek

rom.

Gvár, ahol

az új embert gyártják

Egy kötet ára félvászon. kötetben 100 lei.

Kultúrát terjesztünk

Irta: Árvay Árpád

Januárt mutatott a naptár, amikor elindultunk újra, hogy ezúttal Köves Szabó János gazduram falujában kultúrát terjesszünk. En már csak úgy mondom: „kultúrát”, hiába is piszkálnak bennünket azzal, hogy mennél magyarábban írjuk az újságot. Mert ha véletlenül mégis azt mondanám: „köznevelődést”, azt ugyan sem Köves Szabó János uram, sem falusi atyafiai meg nem értenék. A magyar embernek sok mindenhez megvan a módja s így többek között ahhoz is, hogyan használja őseitől örökölt nyelvét. Már ebben a nyelvben pedig olyan tösgyökeresen fészket vert már a kultúra szó, hogy onnan aligha próbálnám szegénymagam elvitatni.

De térjünk vissza Köves Szabó János uramra, aki már többször bírósági volt falujában s mindig csak a váltakozó közigazgatási szerencse billentette ki onnan, valahányszor fordult egyet a politika kerekére. Ő tehát népe nevében meghívott bennünket arra, hogy kultúrális napot rendezzünk falujában. Amint mondta, jómagunk sem fogjuk megbánni és reméli, hogy majd az atyafiak se nagyon sajnálják, hogy ott jártunk közöttük.

Józi barátommal, aki egykori tanár és a mezőgazdasági tudományok nagy mestere, ketten vágtunk neki az útnak. Vagy negyven kilométert lehetett vonaton is menni, a szomszéd-falu állomásán pedig tisztos kocsi várt ránk, hogy Köves Szabó uram falujába röptessen. Illetőleg csak mi gondoltuk úgy, hogy az egyéb-ként pompás erőben levő lovak az úriasszonyok kocsit valóban röptetni is fogják.

Hat kilométer csak ide a mi falunk — vetette oda a kocsisaként szereplő fiatal legény kérdezősködésünkre.

Akkor ott leszünk egy jó félóra alatt, — kockázattal meg válaszként.

Hát majd meglátják az urak! — szólalt meg újra hamiskás mosollyal a legényke és már nagyot is ugrott velünk a sárga alkotmány, amint az állomás előtti térről nekizökkent az útnak.

Erről az útról azután mindent inkább lehetne mondani, csak azt nem, hogy barátságos. Jó héttel azelőtt nagy hóesés lehetett ezen a vidéken. A hó azután olvadni kezdett valami eltévedt napsütés hatására s akkor a félméteres hóba a tűzfát szállító szánok vagy szekerek össze-vissza hatalmas árkokat és ugratókat vágtak. Majd egy éjszaka hirtelen újra felfagyott és a sok-sok ugrató valóságos jéghegyekké mevedett. A szekérforgalom megint tört rajta itt-ott keveset és ezt az egész útnak nevezett, szörnyű téli szántást valami borzalmas inkvizíciós tereppé képezte ki.

Kocsink ezen a szép januári napon már újra félig-meddig olvadás után kapta azt a feladatot, hogy velünk együtt átvádoljon a faluig. Kocsis is, batár is emberségesen megpróbált mindent és igazán nem bennünk volt a hiba, ha mi nem egyszer azt hittük, hogy nemcsak Köves Szabó uramékhöz nem érkezünk el, de talán élve se szabadulunk meg ebből a keserves penitenciajárásból. Józi barátom egyszer én-rám esett, majd én zuhantam órá, már amint az aprócska jéghegyek gleccseres csuszamlásai megkívták. Egyszer hirtelen tótágast állt a kocsi első bal kerekére, akkor mind a ketten ki is pottyantunk az olvadozó hóba s csupán derék kocsisunk maradt helyén továbbra is a bakkon.

Biz, uram, nem javították ezt az utat tán azóta sem, mióta utolszor járt rajta a muszka! — biztatott bennünket a kemény legényke. — Oszk azért történt meg, hogy valami kereskedőfele itt borult fel éjszaka tavaly, osztán reggelre csak a csizmáját hagyták meg a farkasok...

Egymásra néztünk Józi bátyámmal s talán mindketten röptében imádkoztunk is. Mert ilyen az emberi természet. Hirtelen meghökken és hájba jut, akkor imádkozik...

Oldalunk, könyökünk erősen sajgott, gyomrunk égett és eredeti helyéről valószínűleg legalább huszonöt centivel arrább vándorolt, derekunk összehorzosódott, mikor végre csekély két órai kéjtázas után a tetthelyre megérkeztünk.

Köves Szabó János, mint a falu magyarjainak a vezére, tárt kapuval, magyaros szeretettel várt bennünket. Rövidesen előkerült a tanító is, meg három-négy jobb gazda. Bor is jött az asztalra, hogy a nagy fáradságokat és ijedségeket leöblítsük. A pap temetett, hozzá még

nem mehettünk és így a testvérek körében meg is indult a disputa.

— Kár, hogy az urak nem gyakrabban jönnek ide hozzánk. Választás óta nem is láttunk nadragos embert erre felé.

— Mi jövünk, ha hívnak, de a magyar ember csak akkor kíváncsi a városra, ha nagy bajba keveredett, — vágunk vissza.

— Azír itt mégis szükség volna rá, hogy elmagyarazzák nekünk a világ sorját olyanok, akik többet látnak, mint mi...

— Nem olyan jó most a világ sorja, hogy sokat legyen érdemes beszélni róla... — szereljük le a vitát és koccintunk újra.

— Aztán a szövegkezzel mi van? — kérdezzünk most már mi.

A tanító köhint, fészeng, köszörüli a torkát:

— A tisztelendő úr nem akarja...

— De biz a tanító úr nem akarja! — fordítja meg a szót az egyik atyafi.

— En akarnám... — próbál védekezni a tanító, de házigazdánk keményen megteszi a megállapítást:

— Mind a ketten akarják, csak mégse csinálják! Ez a mi bajunk, hogy mindig másképpen akar mindent a pap is, meg a tanító is...

Sok szó esik még sok mindenről. Majd felkászolódunk és látogatást teszünk a tisztelendőnél. Onnan együtt megyünk a falu kocsmájába, ahol a kultúrát kell terjesztenünk.

Kulturházat még nem tudunk építeni, az iskolában pedig nem szabad, — magyarázzák mentegetőzve, szegyenkezve. De a kocsmáivója legalább elég nagyméretű. Még színpadot is eszkábáltak a szoba végére, sőt a színpadon függöny is van. Erős a gyanum, hogy a paplakban visz ágyterítői szerepet nyugodalmasabb hétköznapokon. Nodé, így van jól minden. A falu apraja, nagyja összegyűlt már a kocsmatájékára. Aki befért, az bepréselődött a szobába, aki kinnrekedt, az az udvarról vagy az utcai ablakról szemléli a történéseket. A tanító megsugja, hogy meglepetések is készülnek. A dalárda, amit őszel szervezték meg, most tartja bemutatkozó előadását. Meg aztán műkedvelésben is lesz részünk, a gyermekek pedig szavalnak.

Késő délutánra jár az idő már, amikor hozzákezdünk. Jó papommal az ivó háta mögött állunk, ahonnan be kell lépni a „színházpadra”. Egyszer csak izgatott sürgést-forgást veszek észre a „kulisszák” mögött és egyik legény a paphoz lépve sugdolózni kezd vele. Mindketten szegyenkezve, tanácstalanul állnak.

— Nincs csengőnk, — mondja a pap magyarázólag, — mivel jelezzük az előadás megkezdését?

De aztán már szempillantás alatt eliramodik, mintha puskából lötétek volna ki. Majd kisvártatva előttem áll. Kezében hatalmas rézmoszár, ütőjét magasra emeli és azután: himbun-csöröm-pöröm!... megszólal a színházi gong Köves Szabó uramék falujában.

A tanító pedig máris fentáll a dobogóp, a függönnyt kétoldalt akasztják a léctartókra és a falu esze szól:

— Kedves testvéreim! Kissé elfogódottan lépek ma elétek... Tovább azonban nem mondhatja, mert hátulról egy borízú hang közbe-

harsog:

— Sohse szígyellje magát, tanító úr, csak ki vele bátran! Hadd halljuk!...

A jámbor kívánság egyelőre viszonzatlanul marad. A tanító megzavarodva áll egy darabig, majd a nem várt közbeszólástól kizökkentve, csak botorkáló nyelvvel jelenti be, hogy megkezdődik a kultúrünepség.

A dalárda derekasan megállja a helyét. Sok becsületes legény lehet benne, mert javarészü kitartóan őrizkedik attól, hogy összeénekeljen. A gyermekek versei is szépek, csak úgy csillog a szemük a nézőtérben ülő szülőknél.

— Erzi te, bátran!... biztatják hangosan az egyik kislányt, amikor a verssor kátyuba kerül.

Józi bátyám előadása meg éppen lebilincsel mindenkit. Ez már igen! Aki így érti a gazdálkodást, hogy még el is tudja magyarázni!...

— Nagyon érti az úr a dógát! — mondják neki, mikor hálásan szorongatják a kezét előadás után. — De azír nálunk mégse lehet úgy vetni, ahogy az úr mondja. Nálunk más a módi. Mán ahogy az öregapánknak jó vót, jó kell, hogy legyen nekünk is...

En meg Petőfi Sándorról értekezem. Az első mondatoknál nincs is semmi baj. De amikor így mondom szépen:

—... arról a nagy költőről akarok beszélni, akit magyar embernek sohasem szabad elfelejtenie. Akinek a lelkéhez legközelebb állt a magyar nép és aki életét is a magyar népért áldozta fel. Ez a nagy nemzeti költőnk: Petőfi Sándor...

— Eljen, éljen!... — zúgja rá egetverő harsogással a kedves hallgatósereg.

En pedig kicsit meghökkenek, de azután zavartalanul terjesztem tovább a kultúrát.

A műkedvelőké az utolsó szó. Ekkor azonban megint beüt a mennykő. A szolgáló visszavitte a mozsarat a konyhába s azóta már vígan töri benne a borsot, ha nem is az orrunk alá, hanem a tokányhoz, ami vacsorára lesz. Fel kell függeszteni az előadást, illetőleg hosszabb szünetet kell elrendelni, ameddig a mozsár befejezi konyhai szerepét. Azután jó papom újra harangozhat vele és a műkedvelés, melynek során a „Józan János” című világmű kerül sorra, zavartalan hahoták közt lezajlik...

— Szíp dolog ez a kultúra! — mondja előadás után teljes meggyőződéssel Köves Szabó János uram.

— Bizony a legszebb — helyesli meg hatótan a tanító.

A vacsorát Köves Szabó Jánosnál fogyasztjuk el. Jelen van a pap is, meg a tanító is, meg néhány gazda. Nagy, hűsleges szemekkel merednek ránk derék asztaltársaink, amikor az új borocska mellett elmondunk egyet-mást a világ sorjáról. A pap meg a tanító szemben ülnek egymással és lassan-lassan kezdenek egyet-érteni. Nagy nézeteltérések nem is igen lehetnek közöttük, hisz mindketten olyan lelkesekek, olyan önfeláldozók és annyira népükért élnek. Mi pedig már útra cihelődünk, amikor a pap egyszerűen megszólal:

— Tanító úr, mégis meg kellene csinálni nálunk is azt a szövegkezzet...

— Megcsinálhatjuk, tisztelendő úr...

— De úgy, ahogy én magyaráztam...

— Nagyon jó lesz úgy, tisztelendő úr...

Kint téli csillagok hunyorogtak. Mi Köves Szabó uram kocsiján a vasútállomás felé igyekeztünk.

És éreztük, hogy kultúrát terjesztettünk...

Egész könyvtárt pótol a Spiragó

Felnöttek Katekizmus

A vallási ismereteknek és kiünöbbnél-kitönöb predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincseshányója. Tizenhárom nyelv e fordították le. Németben eddig 10 kiadás. A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és rättekinthetőnyomdai kivitelben a pénz e lözetes beküldése mellett

kötve 420 lei, füzve 360 lei és portó. Utánvét 20 leije csak drágább.

Kapható a „Magyar Lapok” könyvosztályában.

Születik-e magyar „világirodalom“?

Irta: Possonyi László

Budapest, december hó.

Illyés Gyula „Petőfi“ című kitűnő új művében a költő születéséről azt a hitet vallja, hogy a nemzet nagy géniuszai nem váratlanul szökelnek meg. A népek életében régen folyik a vajadás, mielőtt megszülnék a rendkívüli fiut és ezt a szinte misztikus folyamatot szinte történelmi pontossággal meg lehet állapítani. A magyarság irodalmi aranykorának egyetemes jelentőségű váteszeit, *Petőfit*, *Madácht* s több világirodalmi jelentőségű írónkat szinte egyszerre lökte ki magából. Ugyanígy a német nép a *Lessing—Goethe—Schiller triász*t. És kisebb jelentőségű kivételektől eltekintve, napjainkban sem a magyarság, sem a németiség nem mutat fel ilyen egyetemes jelentőségű írókat, aki tul nemzeti életformákon, nemzeti közületeken, egyforma egyetemességgel szólna minden néphez?

Miért van az, hogy a francia nép minden korszakban, minden félszázadban megszüli a maga egyetemes értékű szellemi képviselőit s még mai politikai és nemzeti dekadenciájában is *Claudeleket*, *Mauriacokat* tud adni, ugyanakkor pedig a németiség az egy viszonylagos magyságu Gerhart *Hauptmann*on kívül ma legfeljebb az emigrációban mutathat fel *Thomas Mannokat* és *Werfeleket*. Mi igazgítja a tehetségek születésének eloszlását, hogy Franciaország, Anglia, az Egyesült Államok napjainkban is egymásután dobják ki magukból az egyetemes érvényű tehetségeket s a lélekszámban hozzájuk hasonló Spanyolország, Németország, Olaszország oly aránylag kis mértékben küldi el íróprofétáit. Vagy a kis nemzetek között miért hallgat Hollandia oly esőkönnyös némasággal, mikor a nálánál kisebb Norvégia *Ibsent* és *Sigrid Undsetet* adott, Svédország pedig legalább egy *Lagerlöf* Zelmát, a magyarság pedig sok jó középtehetséget termel ki, de egészen magasan repülő, egyetemes sugárzású csillagot alig.

Valószínűleg azért, mert minden nemzetnek megvan a maga ideje, amikor szólnia és tanítania kell. Valószínűleg a politikai viszonyok is hozzájárulnak. Németország most az elzárkózásban, a lefelé való építésben, saját népiségének bálványozásában merül ki. A német szellem egyidőben annyit másolt, annyi idegen befolyást szívott magába, hogy most szörnyű vajadások közepette, egy lappangó kulturharc önmardosásában nem lehet egyetemes szava a többi népekhez. És az az általános küldetésű német zseni, akit vagy a jelen, vagy a jövő század mégis meg fog szülni, az valószínűleg forradalmár lesz ezzel a faji bezárkózottsággal szemben. Német lesz a csontja velejéig és mindazt a jót, amit kitermel fajtája mai vajadása közben, egyszerűben az egész emberiség elé tudja majd tárni. Nemzetének megváltója lesz ez a költő. Feloldja az elzárkózás vasbilincseit és megmutatja a fajtáját a többi népeknek, ugyanugy, mint egy *Mauriac* a franciát, vagy egy *Undset* a norvégot. Hisz az igazi irodalom, épügy, mint az igazi Egyház, a népek, a lelkek, az egymáshoz méltó szellemek ölelkezése, kitárlása és egymásra találása. Világirodalom akkor születik, amikor a népek alapanyagát az egyetemes emberi eszme termékenyíti meg. Az eszme, — mint valami mesebeli királykisasszony, akit csak nagy próbák árán nyerhet el a szerelmes legény, — ott áll és várakozik, az idők méhében és várja, hogy valaki megfejtse a titkot, amiért majd az övé lehet. Minden nemzet hivatott és hivatalos erre a versenyre, amelyben a legkitűnőbbnek kell győznie.

A magyar irodalom, mint mesebeli szegény legény, horpadt tarisznyával indul ugyan a királykisasszony meghódítására, de éppen úgy elnyerheti, mint elnyerte egynehányszor a norvég vagy a svéd vagy a finn irodalom, amely nemzeti íróival, kevesektől értett nyelven, de egy világeszme hirdetésével nyert már nem egyszer csatát. A múlt században a magyar reformkor írói benne éltek egy egyetemes jelentőségű koráramlatban, nem voltak elzárkózottak és nem voltak provinciálisak. És nem jöttek elkésve. Utánuk a magyar iro-

dalom mindinkább provinciális jelleget vett fel. Főként íróink szellemi színvonala szállott alá. Pedig kis nemzet íróinak leginkább az élen kell járniok, hogy észrevegyék, hogy kitűnhessen és egy egész világ felfigyeljen rájuk. Egy bezárt, tengertelen, közjogi harcokat vívó nemzet milliónyi belső bajával nem ért rá az egész világ bajain vívódni és *Adyt*, *Prohászkat* kivéve, kisebb kaliberű szellemeket szült.

Azután jött egy tragikus történelmi fordulat és a világproblémák vérző valóságukban hatoltak be a magyar földre. A magyar nyelvterületek levált részein új irodalmak keletkeztek, egészen más szellemi vonásokkal, szabadság-jogokkal és megkötöttségekkel. Az ardeali irodalom sikerét, átütő erejét nagy mértékben — az a megkötöttség adja, hogy árván, elhagyottan kell küzdenie és a politikain kívül kevés más szempont köti meg íróit. Magyarországon könyvkiadói politika, társadalmi kontroll, érvényesülési kényszerrendszabályok bénítanak meg sok megnyilvánulást. Majdnem mindent szabad. Csak éppen józan ésszel nem ajánlatos. Tul-sok seb sajoj ahhoz, hogy a megnyomorított tagokról minden kímélet nélkül ránthassuk le a leplet. Mégis ez a történelmi helyzet itt Közép-Európában egyetemes eligazodásra serkent. A magyar föld is vajudik, kötetlenebbül, mint a készakarva magát megbilincselő germán óriás és vértelenebbül, mint a spanyol. Az egymással elkevert kis népek létformájának kialakításán vajudik, amely nemcsak magyar, hanem középeurópai lét-szükségesség. A magyarságnak, hogy el ne pusztuljon, vagy porázon vezetett helótanéppé ne süllyedjen, olyan szociális, kisebbségi és kulturális életformákat kell kitermelnie, amelyek egész középeurópai vonatkozásban megállanak és így a Dunavölgyén tul is egyetemes érvényességűek.

Bárki közbevetethetné itt, hogy ne keverjük össze az irodalmat és a politikát. Pedig ez a kettő mindig keveredett, vagy legalább is hatott egymásra. *Tolsztoj* tévesen értelmezett öskeresztényi nosztalgiái nélkül, *Dosztojevszkij* vizionárius írásai híjján nehezen lehetne megmagyarázni a mai orosz rendszert. A magyar reformkor *Petőfi* és a többiek nélkül nem úgy alakult volna, ahogy alakult. A zseni csak szervezen nőhet ki fajtájából és a mai magyar zürzavarból, könnyekből és szenvedésekből is kiérlelődik majd valami olyan eszme, amire egész Európa kíváncsi kell legyen. Ahogy a

magyar szétomlás belső lelki iránytalanságból és szétomlásból is származott. Éppúgy egy magasabbfokú integrálódás is csak lelki erők behatásaként képzelhető el. A középeurópai decentralizációt valamiféle lelki és szellemi integrálódás fogja követni, mert minden labilis helyzet maga hívja ki a későbbi nyugalmi állapotot.

A magyarság bármily megtépzott és iránytalan is manapság, népének szellemi kohójában már formálódik az az eszme, amelynek egyetemes értékű megszólaltatója valamely zseniben születik meg. A lelkek megérették erre. Nézzünk csak azokra a testvéri érzésmegnyilvánulásokra, amelyek egyszerre a felszínre törtek, mikor délszláv szomszédaink az első kis jelét adták a közeledésnek. Középeurópai hivatásunk felismerésében rejlik eljövendő világirodalmi rangunk elismerése is. Minden költőnek és írónak közön-ség, visszhang, elismertetés szükséges, hogy ne csak egyetlen egy művet lökjön mutatónak a világba, mint *Katona*, *Madách* vagy *Kuncz Aladár*. A mi visszhang-területünk elsősorban Közép-Európa és mikorára megérik a minket környező népek szíve és belátása arra, hogy a hangunkat akarja hallani, akkorára majd az a magyar zseni is megszületik, aki ezeket a füleket méltó lesz meghódítani és a szívokat magához tudja bilincselni. Az újabb magyar irodalomban, az *Illyés Gyulák*, *Mész Lászlók* és a többiek között már találunk olyan magyar írókra is, akik nemcsak a miénk de egész Közép-Európáé és később egész Európáé lesznek.

A Nobel-díj nem jelent mindig világirodalmilag is biztos értékelést, de elnyerői legtöbbször világirodalmi jelentőségűek. Érdekes, hogy középeurópai író nem nyerte még el ezt a díjat. Lehiggadatlán, szellemileg szemérmangolt irodalmainkban is keressünk kell ennek okát, nemcsak nemzeti nyelveink elszigeteltségében.

A nagy tehetségek azonban egy korban sem nyüzsögnek túlságosan nagy számban és valószínűleg Közép-Európa népeire is ráesik majd a díjkiosztó bizottság kereső szeme. Valamelyik nép itt az éltre ugrik ekkor, ha valóban egyetemes érvényű művel és nem valami sápadt szellemi csinálmánnyal nyeri el ezt a díjat vagy a neki megfelelő helyet a világ szellemi köztudatában. Vannak jelek, apró részletelindulások a magyar szellem területén is, amelyek hihetővé teszik, hogy ez a vezető szellem itt Közép-Európában magyar lesz. Éppen elég szenvedés, vívódás, útkeresés iraggyazza utját. És el kell jönnie, mert csak úgy jöhet el, hogy vele együtt egy egész nemzet bizonyítja be középdunai történelmi hivatását. A tét egyúttal egész nemzeti létünk feltétele. Kulturánk egész szövédéken sok milliónyi magyar lélek dolgozik, hogy megszüljön esetleg csak egyetlen egy lelket.

Vajjon megszülette már, vagy mikor szület meg a jövőben, hogy még idejében jöjjön maibb emberséget hirdetni közénk?

A németországi nőgyes-ikrok együvesek.

December 30-án ünnepelte a németországi Zimmerlein-család négyes ikergyermekeinek együves születési évfordulóját. Ez alkalomból a felsőfrankvidéki Kups községben levő otthonukban valósággal elárasztották ajándékokkal a négyes ikreket, akik duz-zadnak az érességtől.

Az utolsó akta

Jeta: Minizsi Andae

— Ma nem lehet a kegyelmes úrral beszélni — mondta a titkár már kissé ingerülten. — A leghatározottabban meghagyta nekem, hogy senkit se bocsássak be hozzá. Még a telefonját is átkapcsoltatta hozzám s ha valaki keresi, egyszerűen letagadom. Ön, kisasszony véletlenül megtudta valahonnan, hogy őexcellenciája itt bent van, de hát ez nem segít a dolgon...

A titkár lemondó gesztussal legyintett. A lány azonban kipirultan és erőlködve, mint aki az utolsó szalmaszába kapaszkodik, makacs volt és meg se mozdult.

— Ne méltóztassék haragudni, hogy ennek ellenére tovább alkalmatlankodom — mondta, bár a hangja inkább ijedt susogásként hangzott — de nekem okvetlenül be kell jutnom hozzá. Élethevágóan fontos dolog.

A titkár idegesen vágott vissza:

— De, kérem, ismétlem és tessék megérteni, hogy teljesen lehetetlen! Kinevezési, állás-keresési ügyekben pedig egyáltalán nem fogad senkit sem. Azonban, ha ön annyira ragaszkodik hozzá, hát szíveskedjék talán holnap újra befáradni, akkor esetleg fogadja a kegyelmes úr. Bár mondom, hogy az ügy teljesen reménytelen.

— En vidékről jöttem fel és ma este haza kell utaznom — felelte színtelen, de erős hangon a lány. — Megvárom a kegyelmes urat, akármeddig is tart. Egyszer csak ki fog jönni és akkor megpróbálok beszélni vele. Muszáj!

— Lehetetlenség! Kár az időért. En nem törődöm vele, várhat, ha ráér, de ez semmit sem fog segíteni. Őexcellenciája ma egyáltalán nem fogad! — és ez a nem ügy csattant el a titkár ajkáról, mint a puskalövés.

A lány azonban ezután sem állt fel, hanem kitartóan bámult a hatalmas, párnázott ajtóra, amely mögött ott volt a miniszter, a reménység, a jövő, minden. De nem lehet a kilincsét lenyomni, nem lehet bemenni, nem lehet beszélni, kérni, nem lehet... és ez a sok „nem lehet” hideg drótkadályt feszített a lüktető, ijedt szíve elé.

Hát akkor tessék maradni — sóhajtott a titkár, amikor látta, hogy hiába beszél és ő is leült az íróasztala mellé, aktákat kezdett tanulmányozni, de közben néha fel-felpillantott a leányra, aki szívós türelemmel várta őexcellenciáját...

...A kegyelmes úr pedig ugyanezeken bent a szobában négykézláb térdelt a szekrénye előtt és az alsó fiókokban kotorászott. Minden apró holmit alaposan megnézett, aztán egyes tárgyakat, könyveket, ollót, kést és egy arany töltőtollat az asztalra rakott, ahol már halomban feküdt néhány ilyen apróság.

A kegyelmes úr végtelenül pedáns volt és szeretett mindent maga elintézni. A legalsó fiók mélyén egy dobos finom külföldi cigarettára bukkant, lehetett még talán 60 darab. Ezt is kezébe vette, pillanatig töprengett, aztán mosolyogva visszadugta a könyvek mögé.

Majd a takarításkor megtalálja valamelyik altiszt, hogy fog örülni neki! — gondolta magában és jóízűen nevetett.

Aztán felemelkedett, leporolta nadrágját és tenyerét, az asztalon heverő dolgokat betette a felső széles fiókba, amelyet kulccsal gondosan bezárt.

Igy ni, ezzel is készen vagyok — mondta és az órájára pillantott. — Tizenegy óra pont. No, az a másik is bizonyosan elintéződött már...

Csodálatos, hogy amikor erre gondolt, semmi csalódottságot, keserőséget nem érzett. Pedig nagy dologról volt szó, arról, hogy holnap vagy holnapután kiköltözik a süppedős szőnyegek, borvörös butorok és az előkelő, langyos atmoszféra köréből és talán soha többé nem jön vissza. Szép, szép volt ez a négy év, amelyet itt töltött magas pozícióban, telefonok, tárgyalások, izgalmak és konferenciák csataterén, de ebben a pillanatban már vége a harcnak, a sok munkának: a miniszterelnök fél 11 órakor beadta az összkormány lemondását.

Ezt még senki sem tudja. — Mától kezdve szerencsére vége mindennek — mormogta és megnyomta a csengő gombját.

A titkár jelentkezett. — Tibor, kérlek — mondta neki — én most elmegyek. Ha az inasom bejön, légy szíves odaadni neki azokat a holmikat, amiket az íróasztalom felső fiókjába kikészítettem. A kulcsa itt van.

— Igenis, kegyelmes uram.

— Egyébként mi újság? Nem történt semmi?

— Nem, kegyelmes uram. Ha azonban szabadna megjegyezmem, egy hölgy vár kint. Nem tudtam elküldeni. Valami kérvényügyben jött. En ugyan mondtam neki...

A miniszter most egy pillanatra arra gondolt, hogy szó nélkül faképnél hagyja ezt az utolsó kérvényezőt, de aztán az előbbi töprengéseire és engedékeny lett.

— No, nem bánom. Küldd be.

A titkár meglepetten ment ki a leányért...

...A leány éppen olyan meglepetten került be a szobába. Remegve mutatkozott be és beszélni kezdett, de a miniszter azonnal félbeszakította:

— Kérem, csak egész röviden adja elő a dolgot, mert már éppen indulófélben vagyok. Tehát miről is van szó?

A leány fehérre vált a hivatalos szavak hallatára, aztán sietve beszélt tovább. Egy kinevezés ügyében bátorodik esedezni. A saszvárdai iskolánál most töltik be a megüresedett helyettesi állást, az ő véglegénye is pályázott s ha esetleg megkaphatná, akkor végre megesküdhetnének. Ő könyvelő a helybeli fogyasztási szövetkezetben havi hatvanért, de a két fizetés már elég volna nekik. Pongrácz Péter, a véglegény már négy év óta vár erre az állásra, nem is tudják, hogy mi lesz, ha most sem sikerült, azért alázatos tisztelettel kéri őnagyméltóságát.

Igen, az állás ügye most van eldöntés alatt — szólt a miniszter és kezét az asztalon heverő egyik aktacsomóra tette. — Van valami protektora a véglegényének?

A leány remülten nézett rá, aztán lemondóan rebegette:

— Senki... Senki...

Helyes, így jól van — felelte a miniszter — mindig utáltam a kivételt kereső alakokat. Legtöbbször semmit sem érnek. No, mingyárt meg is ízhethetjük ezt a Pongrácz-kérvényt.

Igeeeen — pillantott fel a miniszter a papirokból. — Szóval egy boldog emberpárral több lenne, ha sikerülne a dolog. Szereti magát a fiú? — tette hozzá hirtelen.

Kegyelmes uram... — sóhajtott a leány és könnyesepp gördült ki a szeméből — már hat év óta jegyesek vagyunk. De idáig semmi sem sikerült szegénynek...

Tehát minden ezen az álláson fordul meg, amely — ön bizonyára úgy gondolja —

most teljesen tőlem függ. A minisztertől. Aki azt csinál, amit akar! Ugy-e? Nos, kedves kisasszony, ne lepődjék meg azon, amit mondanál fogak, de... de én ebben a percben már nem vagyok miniszter. Még senki sem tudja, de így van. A kormány ma délelőtt lemondott.

A leány először értelmetlenül bámult rá, aztán hogy ráeszmélt a valóságra, halkon felnyögött és patakzani kezdtek a könnyei:

— Kegyelmes uram... ez lehetetlen... ez...

Őexcellenciája ekkor felállt, odament az összeroskadt teremtséhez és zsebkezdőjével letörölte a vízcseppeket.

No, azért ne sírjon kedves — mondta kis mosollyal — hisz nincsen semmi baj. Még én vagyok itt az ur és maga megnyugtathatja a véglegényét, hogy kedvezően fogják elintézni az ügyét. Mosolyogjon, az magának sokkal jobban áll! Na, nézze, rá is írom a kérvényre, hogy kinevezendő! Látja? És melléje írjuk a tegnapi datumot, hogy biztosabb legyen a dolog.

A leány abbahagyta a szipogást és valami köszönésfélét akart dadogni, de a miniszter nem hagyta szóhoz jutni:

Istenem, ez az utolsó akta, ami keresztülmegy a kezem alatt... Talán nem baj, hogy egyszer a szívem szerint intézkedtem? Milyen jó boldogságot okozni másoknak, milyen keyés kell hozzá? Csak egy aláírás... Isten áldja meg kisasszony, legyenek boldogok...

Kezet fogott és mire a leány magához térhetett volna, már ki is tuszkolta az ajtón. Csak ne hálálkodják most itt!

Aztán felvette a kabátját és ő is kiment. A titkárnak odaadta a kérvényt:

Tiborkám, ezt sűrűsöen intézzétek el. A lelkedre kötöm! No, szervusz.

Aztán még, mintha eszébe jutott volna valami, visszaszólt:

Apropó, te talán még nem is tudod, ma délelőtt lemondunk mindyájan. Hát csak vigyázz! Szervusz.

Lement.

A kapuban intett sofőrjének, hogy nincsen szüksége az autóra és gyalogosan vágott neki az utnak. A harmadik utca tájékán járt már, amikor rikkancs szaladt el mellette és torkaszakadtából harsogta:

Rendkívüli kiadás! Lemondott a kormány! Külön kiadás!

Ő már csak mosolygott ezen. Egy sarki virágáros asszonytól vett egy csokor virágot és bigombolta a kabátját, hogy szabadabban érezze a meleget. Egyszerre fűtőrészni kezdett. Mint régen, fiatalkorában, legényesen.

Könnyű volt a szíve és derűs nevetéssel az ajkán vigan ment, mert az aranylő napsütésben. Mint aki elintézte az utolsó aktáját is és most élvezni kezdi a boldog, kedves szabadságot...

Fáklyafénnyel üdvözik az új évet Thuringiában, ahol ősi népszokás szerint szilveszter éjjelén fáklyás férfiak járnak be a hegyeket, s a sötét éjszakában rőten lobogó fáklyák fényénél köszöntik az új esztendő.

Torzalkodások a bucaresti magyarok között

Bucuresti, december hó.

Nők és férfiak között elég gyakori a veszekedés, ezt minden házasságban tudja; de hogy egy egész nőszövetség összevessen egy férfigával, — s még hozzá katolikus keretek között, erre, úgy hiszem, nem sok példa van.

Bucurestiben történt meg ez az összeveszés. Termékeny talaj ez a város a magyar torzalkodásokra, azt a társadalmi élet megnyilatkozásában tapasztalhatja az ember. Senkit sem lepelt meg tehát a katolikus hölgyek és a katolikus urak között kitört háborúság.

Az eset előzményei még a tavaszra vezethetők vissza, mikor a bucaresti magyar katolikus férfiga és nőszövetség együtt rendezett egy táncal egybekötött műsoros délutánt. Jól sikerült a műsor is, a tánc is. Csak éppen a bevétel nem volt akkora, hogy fedezni lehetett volna belőle az összes kiadásokat. Színpadot kellett ugyanis felállítani, ami több ezer leibe került s ami nem egy alkalomra, hanem a fiatal bucaresti katolikus magyar mozgalom egész jövő munkájának megkönnyítésére készült.

De azért a deficit nem volt tulságosan nagy. A beléptidíjakból is volt jövedelem, a ruhatárból is, a büfféből is. Mindent összevéve, úgy állt a helyzet, hogy a férfiga elnökének, aki a tulkiadások esetén azzal bűnhődik az elnöki dícsőség élvezéséért, hogy a saját zsebéből kell fedeznie a különbözetet, — nem is volt túl nagy anyagi áldozatra kilátása. De mikor a jövedelem összeszámolására került a sor, a hölgyek, akik a büffét vezették, nagy irattás-kába separték a saját munkájuk és saját áldozatkészségük eredményét: a büffé jövedelmét és erélyesen kijelentették:

— Ezt a pénzt mi szereztük, e fölött mi rendelkezünk.

A férfiak dultak-fultak haragjukban, de nem tudtak változtatni a dolgon. A hölgyek elvitték a pénzt s a férfigának annyi tartaléktőkéje se maradt, hogy további szervező munkájában bár egy levelezőlapot meg tudott volna írni belőle. Nem is szólva arról, hogy az elnök a színpad felállításának a költségét a sajátjából volt kénytelen fedezni.

Azóta se sikerült a férfigának nagyobb összegre tenni szert, míg a hölgyek a szövetségi teadélutánokkal, amelyeket hol egyik, hol másik katolikus uriaszonynál rendeztek, folyton gyarapították vagyonukat. A férfiak katolikus ligája nem egy tiszteletteljes üzenetet küldött a szebbik nem dús gazdag szövetségének: szánják meg őket szűkölködésükben s fedezzék a mozgalom olyan akcióinak kiadásait, amelyeket a férfiak irányítanak ésszel, erővel, lelkesedéssel, — csak éppen a pénzt nem tudják, honnan vegyék hozzá. A hölgyek azonban ezt üzenték vissza:

— Semmi beleszólást nem engedünk a mi ügyeinkbe. Csak arra köftünk, arra áldozunk, amit mi magunk jónak látunk... Nekünk szegényeink vannak, mi a diákokat akarjuk segíteni, karácsonyi bazárt rendezünk, karácsonyi csomagokat készítenek legalább ötven nélküldöző család számára... Minden krajcárunkra szükségünk van. Szerezzenek maguknak a férfiak, ha mozgalmat akarnak csinálni.

Ezzel szemben azonban a férfiak így érveltek:

— Jó, jó, hölgyeim... De ezek szerint a katolikus mozgalom örökös bénaságra van kárthatva... Mert bármit is rendezünk, a főjövedelem a büfféből van, amit a hölgyek kezelnek, míg a beléptidíjak jövedelme jórészt rá megy a rendezés költségeire... Valami kibékítő megoldást kellene tehát találni, hölgyeim... Szép dolog a jótékonykodás. Szükséges is... De a katolikus magyar mozgalom oly fiatal még Bucurestiben, hogy alig haladtunk túl az alapkövetélen. Előbb meg kell erősödnünk. Fel kell szerelnünk magunkat a munka és a szervezés eszközeivel. Könyvek kellene. Berendezési tárgyak. Kaptunk egy termet az érsekségtől, azt el kell látni mindennel, ami közművelődési tevékenységünkhöz szükséges. S ha jól leraktuk az alapokat, akkor könnyen megy majd a továbbépítés. S akkor játszva hozunk majd áldozatokat a jótékonykodás jegyében is.

A két jót-akarást azonban nemcsak hogy nem lehetett összeegyeztetni, hanem egyre

Az Állami Sorsjáték sorsjegyével a kezében, a szerencsével 12-szer - minden hó 15.-én fog találkozni.

1937

SZERENCSET fog hozni Önnek

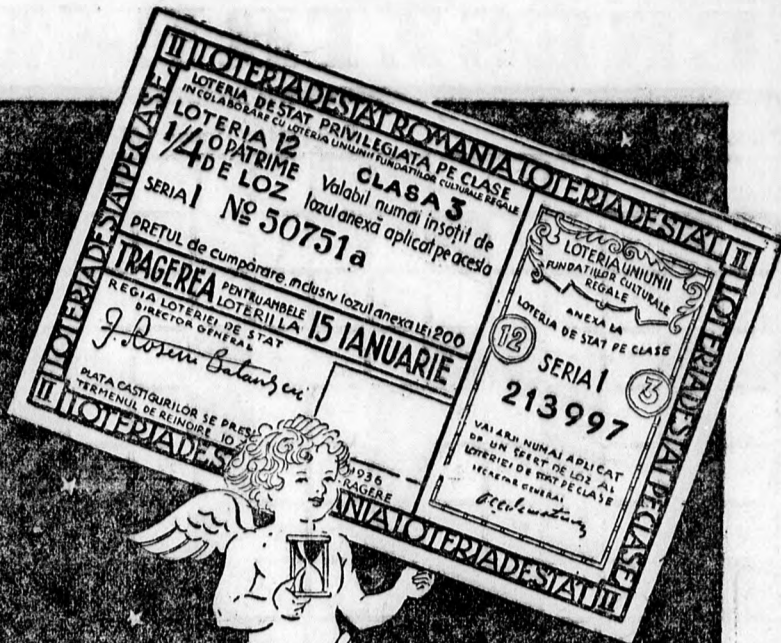
1937 MILLIOKAT fog hozni Önnek

1937 BOLDOGSÁGOT fog hozni Önnek

ha már 1937.-éu elején

SORSJEGYET vásárol.

Az ÁLLAMI SORSJÁTÉK

jobban eltávolodott egymástól a hölgyek és a férfiak szövetségi élete, felfogása, munkája. Egy izben kibékítő értekezletre gyűltek össze, de ezen a hölgyek oly elragadó harciasággal képviselték álláspontjukat, hogy ha a férfiakat lovagias szempontok nem kényszerítik mérsékletre, s ha nem fegyverezte volna le őket az a tény, hogy egyik-másik hölgynek ez az erélyes magatartás rendkívül jól áll, végzetes összecsapásra került volna a sor. Az összecsapás azonban így is megtörtént. A vitázó felek ma már szóba sem állanak egymással. Ugyannyira, hogy ha a hölgyek és az urak egyéni természetrajzukat szövetségi életükben is érvényesíteni engedik, — a boldog kibékülés és egymásratalálás nem késhet soká.

Ettől függetlenül el kell ismerni, hogy a bucaresti katolikus nőszövetség figyelemreméltó munkát végez. Szép szeretetadományokat küldött a vacarestii feyház katolikus magyar foglyainak. Szegényeket részesített gyorssegélyben és egész kis irattárak van már azokból a levelekből, amelyekben jáséges családok megindító hálálkodással köszönik meg a nemesszívű hölgyek végső pereben érkezett ajándékait. Azonkívül több ezer leit juttattak a bucaresti szegény diákoknak. Egy képzőművészeti főiskola számára lehetővé tették, hogy megfizesse beiratási díját. Szegény-napot rendeztek a Cuza Voda utcai magyar templomnál. Az érsekség által a magyar katolikus mozgalom rendelkezésére bocsátott terem bebutorozásának ők vetették meg az alapjait, ásztalok, székek vásárlásával. Es legutóbb szép karácsonyi bazárt rendeztek, amelyen négy napon át halatlan szorgalommal, kedves és szigorú krajcárrozkodással, roppant kereskedői becsvágygal árulták az ajándéktárgyakat, amelyeket munkájuk és áldozatkészségük hordott össze nagyon izlésesen elrendezett gyűjteménybe...

De éppen ennél a karácsonyi bazárnál derült ki, hogy a nőszövetség buzgó tevékenysége csak akkor hozza meg a munka és jóakarát nagyságával arányban álló eredményt, ha ki-egészül a testvér férfiga munkájával. Ugyanis szép sikerrel árultak a hölgyek, de kétségkívül

sokkal nagyobb lett volna az eredmény, ha az urak nem mutattak volna bizonyos tartózkodást a nőszövetség dícséretes igyekezetével szemben... Ezt fel is jegyezték a hölgyek a fekete könyvbe s mikor a bazar bezárásakor összecsomagolták a megmaradt kedves apróságokat, egy bájos fiatalasszony haragosan jelentette ki:

— A férfiak nem voltak elég gavallérok.

Mire egy férfiu tárgyilagosan megjegyezte:

— Hja, hölgyeim, ha önök összevesztek velünk!

A nőszövetség harcias tagjai erre olyan tekintetet váltottak egymással, amelyből, ha nem csatódunk, a bájon kívül a megértés és a kibékülés őszinte szándéka is sugárzott.

j. b.

Növények védekezése a „szomjanhalás“ ellen

Az őszi lombhullás a tudomány legújabb megállapítása szerint nem egyéb, mint a fák, bokrok és növények védekezése a szomjanhalás ellen. A fák — mint tudjuk — vízben feloldva szívják fel gyökereikkel táplálékukat, az ásványi sókat. A felszívott víz végül a leveleken keresztül gázzá bontva elpárolog. Mikor beúll az őszi hűvösebb idő, csökken a talaj hőmérséklete is, a hidegben megbénul a hajszálgökök működési képessége, nem tudja a vizet felszívni, a levelek viszont gyorsabban párologtatják a vizet, a fa tehát pótlás hiányában szomjanhalna, annak ellenére, hogy az őszi rendszerint esős és nedves. Ugy segít tehát magán, hogy elhullajtja leveleit. Csak azok a fák tartják meg egész télen zöld leveleiket, amelyeknek levélzete olyan, hogy annak segítségével a vízpárolgást jelentékenyen korlátozni tudják.

KERESZTREJTVENY

1. (244.) szám.

Beküldte: Fecser Mihály

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56
57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98
99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126

Megfejtésül elég a vízintes 1., 21., 73. és függőleges 1. és folytatolagos sorokat beküldeni.
Határidő: január 14.

Vízintes sorok:

1 Róna Béla versének két sora (nyílirányban).
15 Idegen csont. 16 A-val, ruhadarab. 17 Ormányos bogár. 18 Igeköltő. 19 Fordított személynév. 20 Kettős mássalhangzó. 21 Róna Béla versének két sora (nyílak irányában). 22 Festő, gépésztermék és jogtudós. 23 Azonos betűk. 24 Idegen személynév. 25 Morze mássalhangzói keverve. 26 Rag. 27 Haranghang. 29 Atom része. 30 Idegen kettős magánhangzó. 31 Skálahang. 32-a Idegen kettős magánhangzó. 33 Kés része. 34 Helyhatározó. 35 Tavirda hang. 36 Biztatósó. 37 Érték. 38 Római császár mássalhangzói. 39 Idegen helyeslés. 40 Magyarul: csak. 41 Régi súlyegység rövidítése. 42 Gyakori becenév mássalhangzói. 43 Ne érjen bennünket az újévben. 44 Y. A. 45 Korosabb rövidítése. 46 Tagadósó. 47 Vissza: névelő. 49 Nem halott. 50 Súlymérték mássalhangzói. 51 A thorium vegyjele. 59 Vissza: szülő. 61 A-val szabasi királynő. 63 Latin prepozíció (ék. törléssel). 64 Nemzet + ékezzel: adó-nem. 65 Kaffer törzs névelővel. 66 Paszuly betűi vegyesen. 67 Kevert vadász ige. 69 Vissza: ablakokat véd (o = e). 71 Hegység. 72 Vissza: férfiny névelővel. 73 Róna Béla versének másik két sora, a vízsz. 21. folytatása (nyílak irányában). 75 Alkalmás, ügyes, más nyelven. 76 Egymást követő mássalhangzók. 77 Férfi becenév. 78 Idegen személynév. 79 Idegen üdvözlés. 81 Dunga mássalhangzói vegyesen. 82 Szervezet része. 85 Idegen kettős magánhangzó. 86 U. a., mint vízsz. 15. 87 Ilyen lények is vannak. 89 Ékezzel: izesítő. 90 Ilyen eszköz is van. 91 = vízsz. 76. 92 E-vel kizsírja a munkából az embert. 93 Liszt csinálás. 94 A 98. vízsz. mássalhangzói. 95 Alkaloída. 96 Skálahang. 97 „És pedig” román rövidi-

tése. 98 A-val: rövid kabát. 100 Madárhang. 101 Súlymérték mássalhangzói. 102 Nedves, vízsz. más nyelven. 103 Gyógykezel. 110 Beszédrész. 111 Vigyázz! más nyelven. 113 Taormina-ban van. 114 Fordított pénz. 115 Vissza: a-val a pápa hármas koronája.

Függőleges sorok:

1 Róna Béla versének másik két sora, az 1. vízsz. folytatása (nyílirányban). 2 Mondai alak. 3 sz.-beli kelta bárd. 3 Ilyen bor is van. 4 Vissza: württembergi város. 5 Vissza: 6-vel mozgó. 6 A közmondás szerint ezeknek nincs mit hinni. 7 Megfagyott nedvesség + régi. 8 Tűz vegyesen. 9 Hecceprimás (előli keresztnevének kezdőbetűjével). 10 Emberöltő, világkorszak + vásárt csinál. 11 Kéad mássalhangzói keverve. 12 Személynév. 13 Férfi nevet. 14 Minden nő vágyik utána. 28 A háziállat népiesen. 31 Test része. 32 Kereskedésben van. 48 A vidék. 49 Diszes büszkeség. 52 Ezzel hirdetik ki az ujonnan választott pápa nevet (utolsó t = m.) 53 Fém. 54 Vegyes teje. 55 Festő és grafikus. 56 Kis gyermekekre (ékezzel-törléssel). 57 Vissza: francia lendület, lelkesedés. 58 A szerelem istene. 59 S-el u. a. mint függ. 3. 60 Vissza: a szeszital. 62 Irány. 68 Olvasztott pikrinsav. 70 Vissza: ilyen mérték is van. 74 Idegen számnév. 80 Bennünk van. 83 Azonos betűk. 84 Kevert kenő. 85 Képzeltészulte ábránd. 88 Ékezzel: régi katekizmus. 89 Testrészem. 99 Időmérték. 100 Eves. 104 Orvületban van. 105 Pénz. 106 Hangszer. 107 Vissza: sportol. 108 Folytonossági hiány. 109 Vissza: O-val tudat nélküli állapot. 110 Vissza: vezér. 112 Rag. 115 Rag.

A 49. számú keresztrejtvényt helyesen megfejtették:

Bucs József, Pattányzky Erzsébet, Rökk Ferenc, Szabó Józsefné, Weisz Sylvia, Lázár Béla, Klank Jenő, Papp Mózes, Verebi Kató.

A cavatvezető üzenete

B. M. (Huedin). Reméljük, hogy a könyvet megkapta és öröme telt benne. Jókívánatait rovatunk új vezetője a régi helyett is hálásan köszöni s hasonló jó kívánásokkal viszonzja.

Olvasóinknak, keresztrejtvényünk megfejtőinek ezen az uton is hálásan köszönjük, hogy megkapták a jó kedvet keresztrejtvényünk megfejtéséhez is.

Apechidetések

FELHÍVÁS

Anyagi függetlenséghez és a takarékoság fejlesztéséhez vezet, ha a **Velencei Hitelszövetkezet** (jelenleg Kereskedelmi Csarnok épület) piculás rendszerű új évtársulatába január havában tagul belép.
Kölcsönöket előnyös feltételek mellett folyósítunk.

Adás-vétel

Egy jó vaskályha
olcsón eladó. Érdeklődni lehet Oradea, Str. Renasterei 8. Nilgostelep, Lantos.

Eladó
egy szőnyegtisztító és poloskairtó gép, Braşov megyére szóló szabadalommal. Érdeklődni a tulajdonosnál Szabó Rezsőné, Oradea, Str. Ciorogariu 38. sz.

MAGAS
árért veszek aranyat, ezüstöt, briliántot bármilyen mennyiségben, **HERBST** ékszerész Oradea, Bul. „egelő” Ferdinand No. 3.

Ifjúsági könyvek,
jó állapotban olcsón eladók. Oradea, Str. Millerand 3. I-ső emelet

Eladó
házak, szőlők, birtokok Popovics iroda, Oradea Str. Vlahuta 6 szám.

Sajáttermésű borok
mindenféle fajtában a legnagyobb választékban vásárolhatók. Árak 8 lejtől 20 leig. Fülöp borpince, Oradea, Calea Izvorului 6. (Tüdőszanatoriummal átellenben.)

Gyomorégés,
és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epebaj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ára 60 lei. Lerakat: Csanda gyógyszerár. Oradea.

Eladó
henteseknek egy töltő gép. Tóth, Oradea. Str. Vasile Conta 4 szám.

1 Htt.
pecsenye bor 8 lei, rizling 10 lei, gyógyvörösbor 14 lei. Jó Lajos fűszerüzletében. Oradea, Tache Jonescu 24.

Megvételre
keresek egy jó karban levő férfiszabó varrógépet. Oradea. Strada Vladimirescu 29. szám. Rácz.

Lakás

3 szobás
modern lakás, áthelyezés miatt azonnal kiadó. Oradea, Strada Ottenia 15. szám.

Élet — regény.

Hét ősz, egy tavasz

Hét aszony-élet, hét ősz, küzdelmes élet mutatja be az író: **NAGY MÉDA**, finom meglátással és sok közvetlenséggel, egy fiatal leány napsugaras boldog élet-történetének kapcsán.

Ára 35 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál.